Ateitis

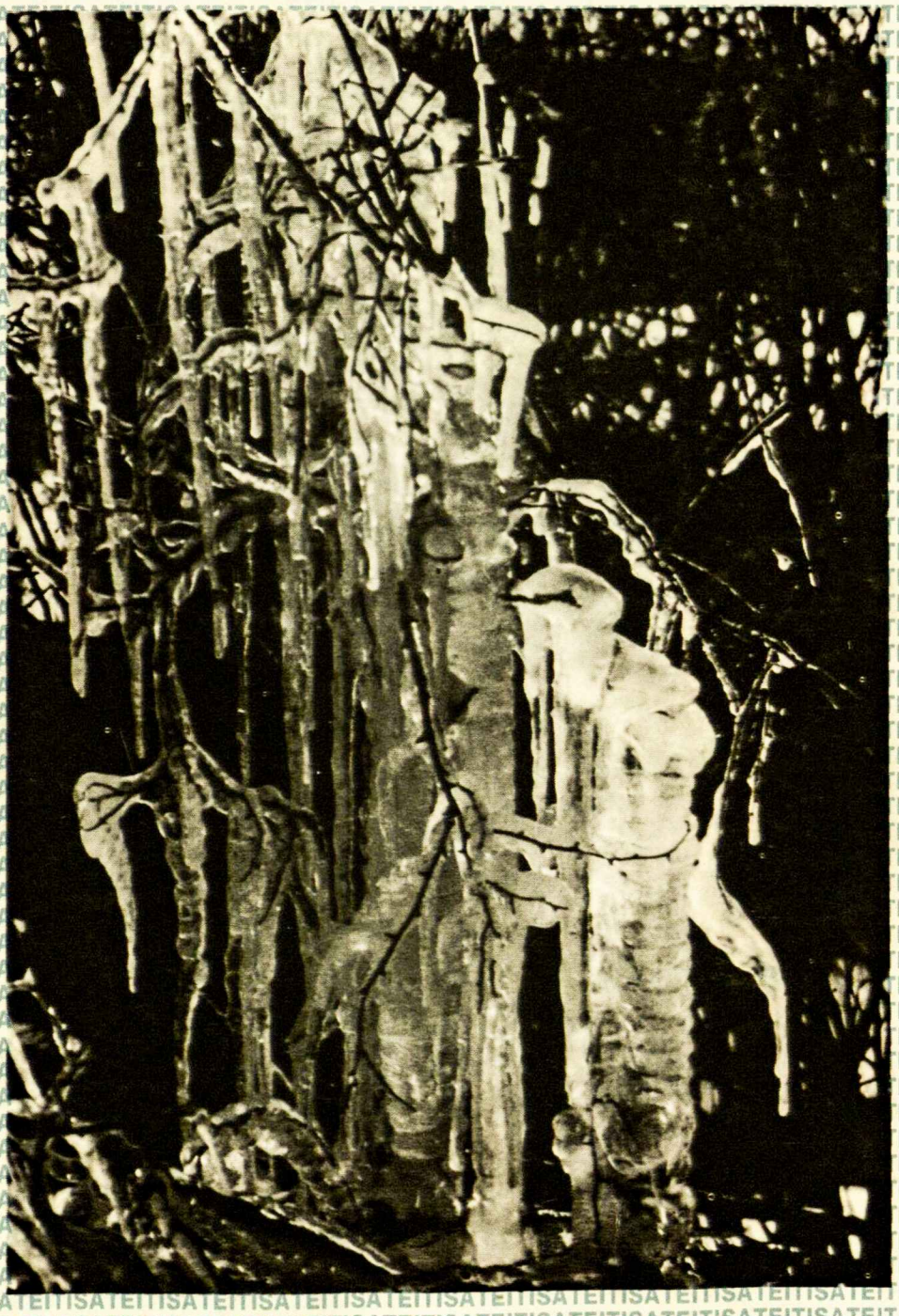

SAUSIS–VASARIS 1989–1

Ateitis

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

1989 m. SAUSIS-VASARIS **VOL. LXXIX NR. 1**

Su viltimi į ateitį
D. Bindokienė....1
„Ateitis" naujose rankose
J. Polikaitis....2
Vidurinės ir jaunesniosios kartos įsijungimas į lietuvišką darbą
D. Kojelytė....3
Ateitininkai kryžkelėje
A. Kriaučiūnas....7
FEDERACIJOS VADAS PRANEŠA....8
ĮVYKIAI IR ŽMONĖS....10
„Ateities" akademinis savaitgalis
R. Kubiliūtė, R. Sidrytė, J. Baužys....11
Eilėraščiai
V. Aleksa, R. Markelytė-Dagienė....16
KNYGOS-LEIDINIAI....17
KALBOS SKYRIUS....18
ATEITIES SPINDULIAI....19
Vėliavos, vėliavos
A. M. Karkaitė....19
Demonstracijos Vingio parke ir ateitininkai
A. M. Karkaitė....20
MŪSŲ VEIKLA....21
1988 m. JAS vasaros stovyklos paruošiamieji kursai
R. Putriūtė....21
1988 m. Jaunučių stovykla Dainavoje
D. Vilutytė, R. Biliūnas....23
Prisiminimai vadovaujant
Danius Silgalis....24
Naujas kryžius Dainavoje
S. Kazlauskienė....25
Ateitininkai Vokietijoje
R. Kubiliutė....26
Savaitė Romoje
A. Baleišytė....27
KREIVOS ŠYPSENOS....28

Nuotraukos: L. Daukša (3,7); J. Kuprys (11,12,13,14,15,16); G. Radvenytė (21,22,23,24); S. Kazlauskienė (25).

VYRIAUSIA REDAKTORĖ: Danutė Bindokienė, 7155 S. Homan Ave., Chicago, IL 60629 USA. Telef. (312) 776-2036

TECHNIKINIS REDAKTORIUS: Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS: Juozas Polikaitis, 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel.: (312) 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published bi-monthly, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1989 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

Su viltimi į ateitį

Pradėdami Naujuosius metus, noromis nenoromis nukreipiame mintis ateitin: ką tie metai mums atneš, kas laukia, ko galime tikėtis? Naujų metų pradžioje žmonės mėgsta nusismaigstyti elgesio ar veiklos gaires, kuriomis ryžtasi vadovautis ateinančiais metais. Tie pasiryžimai gali būti visuomeniniai, organizaciniai arba asmeniški, o prie jų sąrašo ir aš noriu pridurti vieną pasiūlymą: ateitininkai, sustiprinkime „Ateitį".

Tik tie, kurie paskutiniaisiais metais gyveno Mėnulyje arba kur nors Pietų Amerikos džiunglėse, turbūt nežino, kokios problemos buvo apnikusios šį mūsų žurnalą: redaktoriaus stoka, medžiagos trūkumas, amžinas vėlavimasis, skaitytojų ir bendradarbių apatija. Trumpai išsireiškus, galima sakyti, kad „Ateitis" jau kuris laikas stiprokai negaluoja. Liga nėra mirtina, tik gana įsisenėjusi... Žinoma, lengviausia būtų buvę numoti ranka (kaip vienas kitas patarė padaryti) ir užspausti žurnalui akis, kad nebesikankintų. Tačiau keli užsispyrėliai Čikagoje nutarė nepasiduoti ir gana. Ligonį apžiūrėjus, rasta, kad paminklui aukas lyg ir per anksti rinkti: ko gero galima net pagydyti!

Svarbiausias Federacijos vado ir „Ateities" leidėjų uždavinys: rasti žurnalui redaktorių, nes jau kuris laikas niekas nebenori imtis atsakomybės už redagavimo sėkmes ar nesėkmes. Kai buvo persijoti tinkamiausių šioms garbingoms pareigoms žmonių sąrašai ir iš kiekvieno gautas tvirtas atsakymas — NE! — kažkokiu atsitiktinumu visų akys nukrypo į mane. Žinoma, sakiau „ne" ir aš. Ir sakiau, ir sakiau... net trejus metus. Paskui pritrūko gerų argumentų, pasidarė lyg ir gėda atsisakinėti. Pabandysiu, tariau, blogiau tikrai nebus.

Taigi pradedame naujus metus su pirmuoju „Ateities" numeriu. Numatome, kad žurnalas bus dvimėnesinis: sausio-vasario, kovo-balandžio, gegužės-birželio ir t.t. Per metus išleisime 6 numerius. Kiekviename numeryje stengsimės sukaupti kiek galima aktualesnės medžiagos religinėmis, ideologinėmis, visuomeninėmis temomis, bet taip pat grožinės prozos ir poezijos. Be to, kiekviename numeryje bus šie skyriai: **Įvykiai ir žmonės** — trumpesnės ar ilgesnės kronikinio pobūdžio žinios iš at-kų gyvenimo; didesnių švenčių, svarbesnių įvykių aprašymai; atskirų žmonių pasiekimai — mokslo laipsniai, kultūrinės naujienos, gautos premijos, išleistos knygos ir t.t. **Mūsų veikla** — stovyklų, kursų, kuopų veiklos, švenčių (daugiau lokalinio pobūdžio) aprašymai, korespondencijos; **Kalba** — puslapis, skiriamas lietuvių kalbos tobulinimui, kalbos praktikos patarimams, žodyno turtinimui; **Ateities spinduliai** — jaunųjų kūrėjų bandymai; **Knygos — leidiniai:** redakcijai atsiųstų knygų paminėjimas arba recenzijos, rekomenduotinos (nors ir anksčiau išleistos) knygos jaunimui ir suaugusiems, kitų spaudinių paminėjimas ar recenzijos; **Federacijos vado** pranešimai ir informacija, mintys, pageidavimai; **Kreivos šypsenos.**

Tokie bent redakcijos bei leidėjų planai ir viltys. Žinoma, iš tuščio nepasemsi: medžiagos ir talkos „Ateičiai" labai reikia. Manau, kad ilgainiui pavyks kai ką išjudinti, prisiprašyti bendradarbių, bet pradžioje — tikri tyrlaukiai. Šiuo metu turime ir malonių talkininkų, pasižadėjusių redakcijai teikti visokeriopą pagalbą. Tai *Jonas Kuprys, Ramunė Kubiliūtė* ir *Rūta Sidrytė.* Esu jiems nuoširdžiai dėkinga.

Pirmajame numeryje dalis medžiagos šiek tiek pasenusi, nes, pernai neišėjus numatytiems numeriams, užsiliko korespondencijos iš stovyklų, švenčių, įvykių ir pan. Kai „Ateitis" pradės pasirodyti reguliariai, ši problema savaime išnyks. Prižadu būsimiems bendradarbiams, kad jų rašinius labai įvertinsime ir mielai spausdinsime, bet tuo pačiu redakcija pasilieka teisę medžiagą taisyti, sutrumpinti arba net ir visai nedėti, jeigu pasirodys netinkama. Rašydami korespondencijas iš vietinės veiklos, nepamirškite tiksliai pažymėti įvykių datas (neužtenka parašyti, kad tas ir tas įvyko vakar ar pereitą šeštadienį, nes nuo įvykio iki išspausdinimo ne vienas „vakar" bus praėjęs), žmonių pavardes ir vardus (arba bent vardo pirmąją raidę), vietovių pavadinimus. Laukiame ir nuotraukų, bet pageidaujame, kad surašytumėte jose matomų asmenų pavardes ir kas fotografavo. Rašykite eilėraščius, noveles, apysakas, straipsnius; pieškite karikatūras ir siųskite medžiagą „Kreivoms šypsenoms". Tegul rašiniai nemunais į „Ateitį" plaukia! Mes turime jėgų, turime kūrybingo jaunimo ir vyresniųjų. Todėl nusibraukime nuo savęs pelėsius, voratinklius ir kerpes, suremkime tvirtai pečiais ir pastatykime „Ateitį" ant kojų!

Garbė Kristui!

Danutė Bindokienė
vyr. redaktorė

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Ateitis naujose rankose

Prieš septyniasdešimt aštuonerius metus, besikuriantis, naujai kilęs, lietuvių katalikų šviesuomenės sąjūdis išdrįso spausdinti žurnalą, kurio puslapiuose būtų nagrinėjami klausimai, svarbūs to laiko moksleiviams ir studentams. Ateitininkų sąjūdis skelbė ištikimybę Dievui, tautai ir krikščioniškai kultūrai. Naujasis žurnalas, ATEITIS, šalia eilinių jaunuomenės rūpesčių nagrinėjimų, skyrė ypatingą dėmesį religijos, tautiškumo ir krikščioniškos kultūros reikalams. Per visus tuos metus, nežiūrint persekiojimų, karo audrų, tremties bei išeivijos gyvenimo, ATEITIS ir ateitininkai ėjo kartu, ir buvo vieni kitų dalimi. Taip buvo prieš septyniasdešimt aštuonerius metus, taip yra ir šiandien.

Ateitininkams ATEITIS yra neišsakomos vertės krikščioniškos minties kultūrinis žurnalas, kuris skatina, puoselėja ir įvertina jaunimo kūrybą. Tai stiprus, rimto turinio, jaunimui auklėjamos reikšmės turintis žurnalas, atspindįs visą Ateitininkų Federaciją ir jos veiklą. Jo puslapiuose buvo ir yra užrašomi istorijai svarbiausi lietuvių išeivijos įvykiai, iškeliami skaudžiausi lietuvių tautos išgyvenimai ir skausmai, išreiškiami giliausi lietuvių tautos troškimai. ATEITIS visada buvo ir tebėra ateitininkų idėjų ir veiklos veidrodis.

Mums ATEITIS yra tartum dirva, kurion yra sėjami pirmieji kūrybiniai grūdai, kuri yra tręšiama kūrybine dvasia, kurioje dygsta ir brandinasi pirmieji gilaus mąstymo daigai, kurioje prinoksta būsimieji rašytojai, poetai, filosofai, žurnalistai, redaktoriai...

Šiais laikais kurti yra sunku, ypač jaunimui. Kūrimo laiką nuvagia televizijos ekranai, ritmiška muzika, pramoginiai susibūrimai, beprasmiai pokalbiai ir pan. Tai yra triukšmingo, greito gyvenimo reiškiniai — gyvenimo be užsiangažavimo, bet tikslo, be gilesnės prasmės. O visa tai yra priešingybės kūrybingumui, kūrybai, menui, mąstymui. Kūrybai reikia laiko, vidinės ramybės ir pasiaukojimo. Tai reikalavimai, kurie nėra patrauklūs „modernaus" pasaulio žmogui.

Nežiūrint visų tų sunkumų, ATEITIS ir toliau turi išlikti naujų kūrybinių talentų skatintoja ne vien tik idėjinėje, bet taip pat ir pilnutinės kultūros ugdymo plotmėje. ATEITIS turi likti krikščioniško atgimimo ir lietuvybės ugdymo šaukliu. ATEITIS turi būti mielas ir laukiamas svečias tiek jaunesniųjų, tiek vyresniųjų.

O kad ATEITIS tokia išliktų, reikia ne tiktai uolių bendradarbių, bet taip pat vyriausio redaktoriaus ir redakcinio kolektyvo. Jų rankose glūdi žurnalo apipavidalinimas, jų darbo vaisiuose matyti entuziazmas, pasiryžimas bei rūpestingumas, jie padaro ATEITĮ jaunatviška, kūrybinga, ateitininkiška bei aktualia laiko įvykiams.

Todėl su dideliu malonumu pranešame, kas su pirmuoju šių metų ATEITIES numeriu vyriausios redaktorės pareigas perima rašytoja Danutė Bindokienė.

Danutė Brazytė-Bindokienė gimė Lietuvoje, Bartininkuose, Vilkaviškio apskrityje, vidurinius mokslus baigė Vokietijoje ir JAV, lankiusi Pedagoginį Lituanistikos institutą Čikagoje ir 25-rius metus mokytojavusi Kristijono Donelaičio aukštesniojoje lituanistinėje mokykloje. Ji yra ateitininkė nuo 1945 m. ir Šatrijos korporacijos narė. Taip pat priklauso Lietuvių Rašytojų draugijai ir Lietuvių Žurnalistų sąjungai. Spaudoje bendradarbiauja nuo 1950 metų. Rašo vaikams, paaugliams ir suaugusiems. Knygos jaunimui yra laimėjusios pirmąsias Švietimo Tarybos skelbtųjų konkursų premijas. Išleistųjų knygų sąraše randama: „Keturkojis ugniagesys", „Baltosios Pelytės kelionė į Mėnulį", „Parkas anapus gatvės", „Mieste nesaugu", „Viena pasaulyje", „Angelų sniegas" ir daug vadovėlių pobūdžio leidinių, paruoštų lit. mokyklai (pvz., „Lietuvių kalbos sinonimų žodynėlis", „Lietuvių literatūros skaitymai" ir pan.).

D. Bindokienė yra susipažinusi ir su redagavimo darbais: dirbusi dienraščio „Draugo" redakcijoje, redagavusi „Švietimo gaires", eilę metų priklauso „Laiškų lietuviams" redakciniam kolektyvui ir daugelį metų redagavo įvairius Kr. Donelaičio lit. mokyklų leidinius.

Sveikindama naująją vyriausią redaktorę, Ateitininkų Federacijos valdyba ragina visus ateitininkus stiprinti tarpusavio ryšį per ATEITĮ savo kūryba, korespondencijomis, straipsniais bei veiklos aprašymais. Kiekvienas ateitininkas turi ATEITĮ prenumeruoti, skaityti ir visokeriopai remti.

ATEITIES gyvastingumas priklauso nuo mūsų!

Juozas Polikaitis
Ateitininkų Federacijos Vadas

Toronto studentai ateitininkai High Parko iškyloje 1988 m. spalio 2-3 d.

Daina Kojelytė

Vidurinės ir jaunesniosios kartos įsijungimas į lietuvišką darbą

Gal kai kas dar prisimena, kai prieš 12-15 metų sukviesdavo mus a.a. Leonardas Valiukas į Lietuvių Fronto Bičiulių stovyklą ir ten nagrinėdavome, beveik tradicija pasidariusią, temą „Kaip jaunimas gali prisidėti prie kovos už Lietuvos laisvę?" Tie pokalbiai mums, vyresniesiems gimnazistams ir studentams, buvo naudingi. Nors iš to neišaugo kažkoks jaunųjų sąjūdis, bet individualiai mes pasisavinome lietuviškus rūpesčius. Aš manau, kad tie pasisavinti rūpesčiai pririšo mus prie lietuviškos spaudos, suartino su lietuviška knyga ir atvedė, sakykime, į „suaugusių" lietuvių organizacijas.

Aš čia nenoriu pasakyti, kad vien tuo keliu, per LF bičiulių stovyklas, jaunosios kartos žmonės atėjo į lietuvišką veiklą. Atėjo ir kitais keliais. Tačiau man peršasi išvada, kad, kiek aš pažįstu savąją ir vyresniąją kartą, veikliausiai reiškiasi tie, kurie jaunystėje apsikrėtė Lietuvos laisvės rūpesčių „bacilomis". Ir kai skundžiamasi, kad jaunoji ir vidurinė karta neskaito lietuviškos spaudos, ar nebūtų teisingas atsakymas: neskaito, nes nesupranta, apie ką rašoma. Gal nesuklysiu teigdama, kad toks pats nuošimtis studentų amžiaus Amerikos lietuvių nežino, kas yra LKB KRONIKA, kaip to paties amžiaus kai kurie amerikiečiai nežino, kas yra Illinojaus valstijos sostinė. Ir spėju, kad labai didelis nuošimtis lietuvių — ir vyresniųjų, ir jaunesniųjų — negali pasakyti, kas jų distrikto atstovas JAV Kongrese. Kaip tai atsitiko, kad gyvendami politiškai aktyviame krašte ir būdami gal labiau politiškai jautrūs negu eiliniai amerikiečiai, nesusigaudome nei apie amerikietišką, nei apie lietuvišką politiką — nesame supolitinti?

Žinoma, tie, kurie apsikrėtė Lietuvos laisvės rūpesčių bacilomis, žino, kas yra LKB KRONIKA. Žino ir daugiau. Jie pažįsta sąžinės kalinius, nes parašydavo ir parašo laiškučius kun. Sigitui Tamkevičiui, kun.

Alfonsui Svarinskui, kun. Kastyčiui Matulioniui, Nijolei Sadūnaitei, Viktorui Petkui, Baliui Gajauskui ir kitiems. Nebūtinai, kad visiems ir daug kartų, bet gal vienam kitam ir retkarčiais. Supolitinti lietuviai žino apie įvairias rezoliucijas Kongrese, pvz. Baltų laisvės dienos, Lietuvos nepriklausomybės dienos ir kitas. Ir žino ne iš paskaitų, bet iš tiesioginio dalyvavimo. Gal jie rašė laiškus Kongreso nariams, kad tokias rezoliucijas Kongrese remtų, gal skambino telefonais, o gal padėkojo, kai rezoliucija buvo priimta. Žino jie apie Klaipėdos Angelų Karalienės ir Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčias ir apie Vilniaus katedrą, nes gal rinko parašus, kad tos šventovės būtų grąžintos tikintiesiems.

Asmeniškas dalyvavimas kokio lietuviško projekto vykdyme ar tikslo siekime žmogų, jauną ir vyresnį, angažuoja. Teoretinis pažinimas daug rečiau jį paveikia. Ir tas jaunas žmogus, kuris žino apie KRONIKĄ, sąžinės kalinius, rezoliucijas, išniekintas Lietuvos bažnyčias, ir kuris taip pat dalyvauja tų problemų sprendimuose, paskaitys *Ateitį, Draugą, Aidus,* kai pastebės žinias ar straipsnius jam pažįstamais klausimais.

Bandau pavyzdžiais pagrįsti tezę, kad, siekiant į lietuvišką darbą įtraukti jaunesniąją ir vidurinę kartą, negalima pasikliauti vien teoretinių žinių perdavimu, bet reikia labiau įpratinti atlikti konkrečius uždavinius. Tokiu būdu išaugs visuomeninio darbo vadovai.

Dvi veiklos sritys

Lietuviškoji veikla, atrodo, turi dvi sritis arba dvi erdves. Viena erdvė — tai veikimas už Lietuvos ribų, antra — tiesioginė veikla, nukreipta į Lietuvą. Šios erdvės reikšmė paskutiniuoju laiku labai suaktualėjo.

Kalbant apie ateitininkus ir kaip jie buvo ruošiami veiklai už Lietuvos ribų, reikia pripažinti, kad ateitininkai proporcingai davė ir duoda nemažą skaičių lietuviškų veikėjų. Tačiau pripažinkime ir trūkumus. Kiek prisimenu, moksleivių ir studentų stovyklas dažniausiai lankydavo teoretikai paskaitininkai. Nepasirodydavo arba labai retai pasirodydavo veiklos praktikai. Niekas mūsų netreniravo, kaip rašyti laiškus vyriausybės ir Kongreso nariams, net kaip adresuoti, kaip kreiptis; kaip rašyti laiškus redakcijoms; kokiu būdu susirasti Kongreso narių telefonus ir kaip vesti pokalbį. Tautinio pasireiškimo viršūnė stovyklose būdavo partizanų vakarai. Jie buvo naudingi ir reikalingi, bet tiko labiau jausmui sukelti, o ne veiklai pažadinti. Tuometiniai įvykiai niekada nebuvo konkrečiai surišami su dabartiniais.

Net, esant studentais, nuo mūsų buvo slepiami lietuviško gyvenimo šešėliai. Dabar, kai betarpiai stebiu lietuviškąją politiką, suprantu kokia skriauda padaryta ne tik ateitininkams, bet aplamai lietuviškai veiklai, į kurią norime įtraukti jaunesniuosius. Buvome auginami taip, tarytum konfliktai tarp tiesos ir netiesos, tarp teisės ir skriaudos egzistuotų tik kalbant apie lietuvius ir rusus. O mūsų gyvenime tarsi viskas gražu: ir Nepriklausomoje Lietuvoje, ir išeivijos lietuvių tarpe skirtumų bei nesantaikų nebuvo ir nėra. Kodėl universiteto amžiaus lietuvis studentas negali žinoti, koks skirtumas tarp krikščionio demokrato ir frontininko, arba **kokie motyvai į koaliciją suvedė Voldemaro šalininkus** su tais, kurie prieš Voldemarą ruošė atentatą? Ar tai lėmė lietuviški interesai, ar kitos kombinacijos? Abejoju, kad daug kas iš jaunųjų žino, kiek grupių sudaro VLIK-ą, kas jos yra, kokioms srovėms jos atstovauja, kaip VLIKas steigėsi ir veikia. Kaip kviesti jaunuosius į lietuvišką darbą, nežinant, kas ir kaip tiems darbams vadovauja? Žinoma, galima kai kurių organizacijų neminėti, bet kiekvienas turi teisę paklausti, kodėl jos man neturi rūpėti?

Priimant padėtį, kokia ji yra, turime pripažinti, kad lietuviškas darbas vyksta, ir į jį jaunesnioji karta įsijungti gali. Tą darbą galima pavadinti tradiciškai etnine veikla. (Čia noriu pastebėti, kad kalbu ne apie profesinę, bet apie visuomeninę-politinę veiklą). Delegacijos lanko vyriausybės narius, įteikiami memorandumai, pravedamos rezoliucijos, pasiekiami religijų dignitoriai, žurnalistai, intelektualai. Ta visa veikla atnešė palyginti gerus rezultatus, todėl ji stiprintina, ir į ją gali jungtis jaunesnieji. Tačiau ta veikla galėtų būti stiprinama ir kitu būdu.

Po karo Amerikon atvykę tremtiniai organizavo teisininkų, gydytojų, mokytojų, paštininkų, inžinierių, profesorių, istorikų ir kitų specialybių draugijas. Gaila, bet daugelis ir labai gerų šių specialistų Amerikoje savo specialybėje dirbti negalėjo. Tačiau per beveik 40 metų priaugo čia išsimokslinusių specialistų, kurie savo profesijose dirba ir net eina labai atsakingas pareigas. Mokslo ir kūrybos simpoziumai parodo, kiek daug ir kokių gerų turime specialistų. Juk tai didžiulė potenciali jėga, kuri labai stipriai galėtų paremti minėtą etninę arba tradicinę veiklą. Jei, pvz., teisę praktikuoją Amerikos ar pasaulio teisininkai, susiorganizavę į draugiją, tartų savo nuomonę OSI klausimu, Teisingumo departamentas ją išgirstų galbūt greičiau negu išgirsta paliestąsias tautines grupes. Jei organizuoti istorijos specialistai padarytų viešą pareiškimą Molotovo-Ribbentropo pakto ir jo padarinių klausimu, mokslinis pasaulis ir politikai klausytų. Jei keli šimtai pasaulio lietuvių profesorių reikalautų žmogaus teisių Lietuvos žmonėms, religijos laisvės, išlaisvinimo politinių kalinių, tai būtų didelė talka Lietuvos rezistencijai ir išeivijos etninei veiklai.

O jei susiorganizuotų ekologijos ir giminingų mokslų specialistai, galėtų tarti svarų žodį dėl Ignalinos atominės jėgainės ir kitų ekologinių problemų Lietuvoje.

Šiais metais įvyksta šeštasis Mokslo, meno ir kultūros simpoziumas. Paprastai suvažiuoja mokslininkai, padaro savo pranešimus, padiskutuoja su besidominčia publika ir daugelis vėl pranyksta ketveriems metams. Siūlyčiau simpoziumo organizatoriams skirti vieną simpoziumą panagrinėti mokslininkų susiorganizavimą į specialybių sekcijas ar draugijas, kurios siektų atlikti taip pat ir visuomeninį darbą, susijusį su specialybėmis, O gal kas nors iš to išeitų? Gal visuomeniniai aktyvistai susisiektų su profesiniais specialistais ir vieni antrus paremtų?

Ką noriu šiuo pasiūlymu pastebėti? Daugiausia stengiamės įsidarbinti srityje, kuri yra prie širdies ir kuriai daugiau ar mažiau esame pasiruošę. Kai sutampa savi interesai su lietuviškais reikalais, yra lengviau įvesti ar įjungti žmogų į veiklą. Tuo pačiu susidaro proga ištrūkti iš savo siauro ratelio ir išeiti į platesnę visuomenę. O mums ne tiek reikia save įtikinti Lietuvos nepriklausomybės klausimo teisėtumu, bet ieškoti paramos, pagalbos, susipažinimo ir supratimo mūsų reikalams plačioje nelietuviškoje visuomenėje. Tokios galimybės natūraliai išplaukia iš profesinio darbo.

Antroji veiklos erdvė – Lietuva

Pirmosios erdvės veikla nukreipta į Lietuvą, kaip į tikslą. Bet ta antroji erdvė, Lietuva, irgi gali ir turi būti išeivijos tiesioginis veiklos laukas. Tarp kitų paneigtų žmogaus teisių Lietuvoje išeivija kovoja už laisvą žodį. Staiga tas laisvas žodis prasiveržė. LIC pranešinėja apie demonstracijas, perduoda kalbėtojų mintis; rodomos video juostos, kur matome jūras žmonių, tautines vėliavas; girdime drąsias kalbas, už kurias dar prieš metus kalbėtojai būtų keleriems ar keliolikai metų išsiųsti į gulagą. Ir atrodo, kad išeivija tarsi nebežino, ką toliau daryti.

Nuvykimai ten ir atvykimai iš ten palengvėję. Nors saugumo aparatas Lietuvoje tas pats, tačiau bendravimo galimybės su Lietuvos žmonėmis pagerėję. Jaunesnioji ir vidurinioji ateitininkų karta turėtų jausti pareigą tomis galimybėmis pasinaudoti. Galbūt kai kuriom liberalesnėm grupėm tai yra lengviau, nes jomis ten reiškiamas didesnis pasitikėjimas. Bet jei mums sunkiau, tai juo labiau ateitininkai turėtų parodyti savo ryžtą.

Siekdami tų geresnių bendravimo galimybių, pagalvokime truputį su kuo siekiame bendrauti. Daug kas yra lankę Lietuvą ir net ten ilgesnį ar trumpesnį laiką gyvenę – studijavę. Nežinau, koks nuošimtis jų yra aktyviau įsijungę į lietuvišką veiklą. Bet Pasaulio

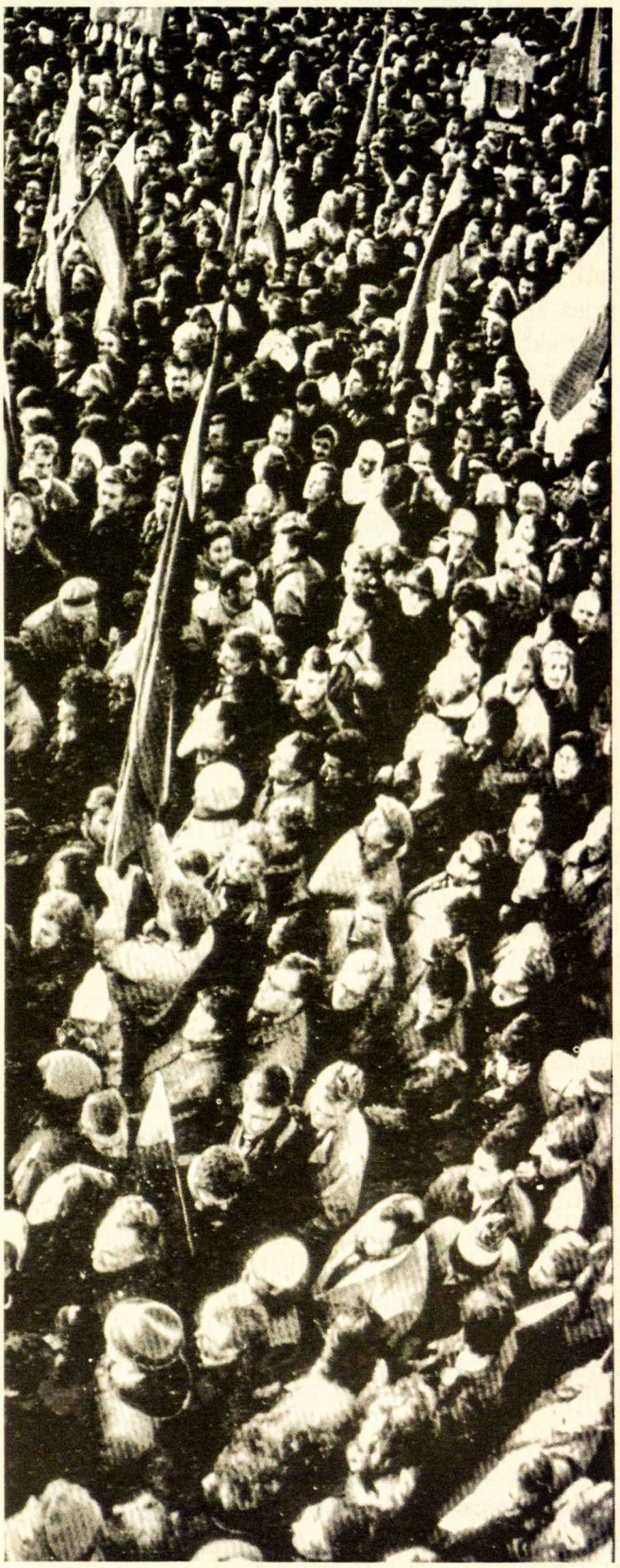

lietuvių bendruomenės seime JAV Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Darius Sužiedėlis įspūdingai pateikė kaltinimus besilankantiems Lietuvoje, kad jie vengią ryšių su disidentais. Jis pats su jais bendravo, iš jų lūpų girdėjo apie Lietuvos žmonių vargus bei jų pageidavimus išeivijai. Dalyvavimas koncertuose, vaidinimuose ir pan. neturėtų būti vienintelė išraiška pagerėjusių bendravimo su tauta galimybių.

Jei aš sakiau, kad, norint reikštis išeiviškoje erdvėje, reikia ją pažinti, o mes nepažįstame, būtų galima pakartoti, kad nepažįstame ir Lietuvos. Atsimenu, kad gal prieš 10 m. dalyvavau svarstybose su a.a. Vytautu Vaitiekūnu ir Sauliumi Kupriu. Tų svarstybų eigoje išryškėjo ši mintis: mes turime savo sąmonėje vaizdą priešo, kuris užvaldęs Lietuvą. Bet tas priešas be veido. Buvusieji svarstybose prisipažino nelabai žiną, kokios pavardės tų, kurie valdo Lietuvą, pvz., kas Lietuvos „respublikos" prezidentas? Mes tada nepažinojome ir, drįstu pasakyti, nevisai ir dabar pažįstame Lietuvą. Kaip tik vakar teko kalbėti su svečiu, ką tik atvykusiu iš Lietuvos. Jis paminėjo, kad Latvijos ir Estijos komunistų partijos vadai daug palankesni persitvarkymo nuotaikom ir jo ribose reiškiamiem tautos pageidavimam negu yra Lietuvos vadai. Kiek iš mūsų tai žino? Daugelį nustebino neseniai įvykusioje Santaros-Šviesos stovykloje dalyvavusio Lietuvos poeto Sigito Gedos pareiškimai. Jis drąsiai reiškė mintį, kad mums reikia ieškoti Dievo. Ar galėtumėte spėti, kokių, Gedos nuomone, išeivijos poetų reikia Lietuvai? Ogi Brazdžionio, Aisčio ir Bradūno. Ar mes, ateitininkai, tai žinome?

Mes žinome laisvės kovotojus, kurie tampomi po teismus, o paskui išsiunčiami į Sibirą ar psichiatrines ligonines. Mes žinome apie jau čia gyvenančius docentą Skuodį ir dr. Statkevičių, ir apie Sadūnaitę, Petkų, Gajauską ir Tamkevičių, bet ką žinome apie Persitvarkymo sąjūdžio organizatorius? Mes buvome maitinami pasakomis, kad kiekvienas iš ten atvažiavęs lietuvis yra **geras** lietuvis, ir reikia juo pasitikėti. Tai netiesa. Atvažiuoja ir mums kalba ir negerų lietuvių. Ar ir jais reikia pasitikėti?

Ar mes žinome, kad Lietuvoje yra daug intelektualų, kurie mano, kad vieninteliai išeivijos kultūros ar politinės kultūros žurnalai yra „Metmenys" ir „Akiračiai? Nesakau nieko gero nei blogo apie tuos leidinius, bet ar ne gėda ateitininkams, kad nepasirūpinome Lietuvos inteligentiją supažindinti su *Aidais, Ateitimi, Į Laisvę?* Asmuo, kuris šią vasarą turėjo daug kontaktų su inteligentais Lietuvoje, teigia, kad nemažiau už knygas Lietuvos žmonėms reikia išeivijos periodikos. *Draugo* numeris, ypač šeštadieninis, ten tampa didele sensacija ir eina iš rankų į rankas. Jeigu iš tiesų nuo š.m. spalio 1 d. leidžiama Lietuvos žmonėms laisvai užsiprenumeruoti išeivijos spaudą, tai mūsų uždavinys būtų juos ta spauda aprūpinti.

Kalbant apie įsijungimą jaunesniajai ir vidurinei kartai į lietuvišką veiklą antroje erdvėje, siūlau studentams kartu su sendraugiais suorganizuoti planavimo ir vykdymo komisiją. Jau laikas nustoti kalbėti apie reikalą į veiklą įsijungti, o tuoj pat pradėti veikti.

Dar vis mes bijome: bijome pakenkti sau, bijome pakenkti saviškiams Lietuvoje. Bet 200.000 lietuvių Vingio parke nebijojo reikalauti Lietuvai suverenumo, o suverenumas nėra mažiau už laisvę! Jeigu demonstracijų kalbėtojai Vilniuje nebijo apie Rusiją kalbėti kaip apie šėtoną, kuris pusę šimtmečio metė ant Lietuvos šešėlį, tai kaip mes galime savo kontaktais jiems pakenkti. Okupantas nori, kad mes bijotume — kodėl duoti jam pasitenkinimą?

Susumuodama savo pranešimą, aš siūlau dėti pastangas, kad būtų įkurtos įvairių specialybių draugijos, kurios ateitų į talką etninei veiklai. Tos draugijos turėtų veikti ne tik savo tarpe ir savo vardu, bet taip pat kartu su savo kolegom amerikiečiais bei kitų kraštų mokslininkais. Antras siūlymas — ateitininkams sukurti ryšiams su kraštu planuoti ir vykdyti komisiją, kad informacija į kraštą nebūtų vienašališka. Pagaliau, trečias siūlymas — ateitininkai turėtų tarti aiškų žodį mūsų politinės vadovybės susiorganizavimo klausimu. Juk dabar esančios politinės organizacijos lietuvių visuomenėje turi tam tikrą svorį ir autoritetą. Tai parodo kiekvienais metais surinktos gan didelės sumos, nors ne iš mano kartos aukų. Šių organizacijų autoritetas, ar „credibility", už lietuviškų ribų labai svyruoja. Lietuvių Informacijos Centras įtakingas, kitos organizacijos mažiau, kai kurios visai įtakos neturi. Būtų naudinga, kad lietuviškos organizacijos turėtų bendras konferencijas, šiokius tokius lietuviškais klausimais pasitarimus, pasikeitimus informacija. To dabar nėra. Išminties rodymas delsimu ir tęsimu, tarsi viskas savaime išsispręs, per kelis dešimtmečius nepasiteisino. Mes galime ir turime išreikšti savo nepasitenkinimą šia padėtimi.

Visos šios trys sritys sudaro gerą dirvą pasireikšti jaunesniajai, vidurinei ir vyresniajai kartai.

Pastaba: Ši paskaita skaityta 1988 *Ateities* akademiniam savaitgaly, 1988 spalio 1 dieną, ir remiasi tuometine Lietuvos padėtimi, kuri kasdien kinta. Tai sudaro nemaža bėdų, norint periodikoje perduoti tiksliausias žinias. Tačiau galima džiaugtis tuo, kad šiais laikais, norint sužinoti apie paskiausius įvykius tėvynėje, užtenka greitu žvilgsniu permesti savo miesto dienraščio pirmąjį puslapį. Jei taip ir toliau bus, negalima skųstis.

Toronto studentų ateitininkų susirinkimas 1988 m. spalio 1 d.

Aldas Kriaučiūnas

Ateitininkija kryžkelėje

Šiuo metu ateitininkų organizacija stovi veiklos kryžkelėje. Mes galime toliau dirbti taip, kaip dirbome, arba pakeisti kryptį ir tuo išgelbėti organizaciją. Kad teisingai pasuktumėm, yra svarbu suprasti dabartinę padėtį.

Praėjo jau daugiau kaip 75 metai nuo organizacijos įsikūrimo. Per tą laikotarpį ateitininkai labai pasikeitė. Būtų įdomu sužinoti, ką pirmieji ateitininkai galvotų apie dabartinę organizaciją. Ar jie būtų patenkinti, ar nusivylę tuo, ką esame pasiekę? Aš manau, kad jie būtų nusivylę, nes mes esame užmiršę rūpintis religiniu auklėjimu. Ateitininkuose religijos įtaka yra mažai pabrėžta ir ji krenta.

Išeivijos lietuviams kyla klausimas, ar galima išlaikyti organizaciją be lietuvių kalbos? Vieni sako „ne", o kiti sako „taip". Mano klausimas būtų toks: ar galima išlaikyti ateitininkų organizaciją be tikėjimo? Atsakymas tikrai yra NE! Katalikiškumas yra svarbiausia ateitininkų organizacijos dalis ir reikia jį išlaikyti. Idealu, kad mano vaikai būtų geri lietuviai ir geri katalikai. To nepasiekus, man svarbiau, kad jie būtų geri katalikai, kurie nemokės nei žodžio lietuviškai, negu kad, puikiai kalbėdami lietuviškai, netikėtų į Dievą.

Nors Amerikoje yra tikėjimo laisvė, daugelį žmonių užkrečia apatija. Jie pradeda nelankyti bažnyčios ir laikui slenkant jų tikėjimo pagrindas sukrenta. Tokia problema randama visose religijose ir visose tautybėse. Net tarp „idealių" (vadovaujančių) ateitininkų aš tokią problemą pastebiu. Jie nemato reikalo melstis per susirinkimus ir nenori lankyti bažnyčios. Prisibijau, kad už poros metų jie sakys, jog Dievo jau nėra.

Lietuviai pradeda daugiau ir dažniau dirbti Amerikos politinėse srityse ir kitose „netradicinėse" arenose. Tai yra natūrali organizacijos pasikeitimo dalis. Reikia veiklą keisti pagal reikalavimus. Šie veiklos pokeičiai gali atrodyti geri, bet kai užmirštame, kieno vardu darbus atliekame, tie darbai lieka beverčiais. Reikia gyventi ir dirbti Viešpaties vardu, kad būtumėme pilni Dievo meilės ir ramybės.

Visoms organizacijoms reikia keistis ir prisitaikyti laiko reikalavimams. Ateitininkų organizacija irgi keičiasi, bet blogąja prasme. Kaltė nėra nei vieno žmogaus, nei vienos kartos. Yra mūsų visų kaltė ir visų pareiga, nuo Federacijos vado ligi jauniausio jaunučio, pasukti ateitininkų veiklos kelią atgal į Dievą, tuo išgelbstint mūsų organizaciją nuo sunykimo.

FEDERACIJOS VADAS PRANEŠA

Federacijos rinkimai

Ateitininkų fondas

Premijos

Ateitininkijos kankiniai

Sveikinimai

• Ateitininkų Federacijos Rinkiminė Komisija, susidedanti iš Romos Čepulienės, dr. Birutės Kasperavičienės ir Marijos Mikonienės pravedė naujos Ateitininkų Federacijos Tarybos, Kontrolės komisijos ir Federacijos Vado rinkimus. Rinkimuose dalyvavo moksleiviai, studentai bei sendraugiai ateitininkai, gyvenantys JAV, Kanadoje, Vakarų Vokietijoje, Italijoje, Australijoje, Brazilijoje ir Urugvajuje. 1988 m. lapkričio 17 d. posėdyje rinkiminė komisija patikrino balsavimo vokus, suskaičiavo balsus ir rado, kad šie ateitininkai yra išrinkti į naująją Ateitininkų Federacijos Tarybą: Nijolė Balčiūnienė, ses. Margarita Bareikaitė, Arvydas Barzdukas, Juozas Baužys, Birutė Bublienė, dr. Judita Čuplinskienė, Jadvyga Damušienė, dr. Petras Kaufmanas, dr. Petras V. Kisielius, Vytautas Kliorys, Ramunė Kubiliūtė, dr. Marius Laniauskas, Aldona Prapuolenytė, Vytautas Šoliūnas ir dr. Vytautas Vygantas. Kandidatais lieka dr. Ona Gustainienė, Ramunė Jonaitienė, Aušra Karkienė, Stasė Kazlauskienė, Jonas Vyšnionis, Elvyra Vodopalienė ir Jonas Žadeikis. Į Ateitininkų Federacijos Kontrolės komisiją yra išrinkti dr. Aldona Juozevičienė, Juozas Končius ir Jonas Kučėnas. Ateitininkų Federacijos Vadu perrinktas Juozas Polikaitis. Vadovaujantis devintojo ateitininkų kongreso, įvykusio Clevelande, nutarimu Ateitininkų Federacijos Tarybą sudaro penkiolika renkamų narių, buvę Federacijos Vadai: Dr. Juozas Girnius, dr. Petras Kisielius, Juozas Laučka, dr. Kazys Pemkus, dr. Justinas Pikūnas), Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadas (kun. dr. Valdemaras Cukuras) ir dabartinis Ateitininkų Federacijos Vadas (Juozas Polikaitis). Tad šiuo metu Ateitininkų Federacijos Taryba susideda iš 23 narių.

• Ateitininkų Federacijos Taryba yra kūrybinė iniciatyvos ir ideologinės interpretacijos organas, kuris, ateitininkų principų šviesoje, aptaria laiko keliamas problemas bei aktualius gyvenimo reiškinius, studijuoja ateitininkų veiklos būdus ir priemones, reiškia savo nuomonę Federacijos Valdybai rūpimais ir jos keliamais klausimais, ir tvirtina Federacijos Vado pasiūlytus Federacijos Valdybos narius.

• Pirmasis naujosios Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdis įvyksta š.m. vasario mėn. Jo metu bus išrinktas Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas ir kiti prezidiumo nariai. Dabartinis Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas yra dr. Algis Norvilas.

• Ateitininkų Federacijos Valdyba reiškia padėką Rinkiminei komisijai už sąžiningai ir sklandžiai pravestus naujų Ateitininkų Federacijos vadovaujančių organų rinkimus.

• Ta pačia proga Ateitininkų Federacijos Valdyba yra dėkinga buvusios Federacijos Tarybos nariams, o ypač jos pirm. dr. Algiui Norvilui, už nuoširdų bei glaudų bendradarbiavimą, patarimus, pasiūlymus ir už moralinę paramą paskutiniųjų ketverių metų bėgyje.

* * *

• Pirmąją Ateitininkų Fondo valdybą sudaro Povilas Kilius (pirmininkas), dr. Onutė Daugirdienė (sekretorė), dr. Vaclovas Šaulys (iždininkas), dr. Kazys

Ambrozaitis, dr. Petras Kisielius ir dr. Vytautas Vygantas (nariai). Ateitininkų Fondo valdybos adresas yra 12507 S. McVickers St. Palos Heights, Illinois 60463.

• Fondo steigimas buvo patvirtintas Nepaprastoje Konferencijoje Toronte 1986 metų rugpjūčio 15-17 d. Konferencijos dalyviai, norėdami užtikrinti ateitininkijos finansinį stovį, žengiant į antrąjį jos gyvavimo šimtmetį, priėjo išvados, kad mums reikia vieno pagrindinio fondo, iš kurio būtų teikiama parama jaunimo veiklai ir remiamos kultūrinės bei organizacinės veiklos pastangos visame pasaulyje. Pagrindinis fondo kapitalas nebus naudojamas, iki negrįšime į laisvą ir nepriklausomą tėvynę Lietuvą, tačiau iš jo palūkanų ir pelno bus teikiama nuolatinė, balansuota bei ilgalaikė parama ateitininkų sąjūdžio veiklai.

• Finansinį šio fondo pagrindą sudaro buvęs Ateitininkų Šalpos fondas, įsteigtas 1916 metais Voroneže, Rusijoje. Lietuvoje Ateitininkų Šalpos fondas veikė nuo 1918 m. iki 1940 m. sovietų okupacijos, kuomet fondas buvo likviduotas ir turtas nusavintas. Po karo Ateitininkų Šalpos fondas vėl pradėjo savo veiklą 1949 m. Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Nuo 1974 m. Fondui vadovauja dr. Vaclovas Šaulys su valdybos nariais: Faustina Mackevičiene, kun. F. Kireiliu, St. Rauckinu ir J. Guobužiu. Pagrindinį Ateitininkų Šalpos fondo šaltinį sudarė ateitininkų sendraugių aukos, metinis nario mokestis šalpos reikalams ir grąžintos paskolos. Pagrindinis Šalpos fondo tikslas buvo telkti lėšas studijuojančiam jaunimui remti, teikti pagalbą varge atsidūrusiems ateitininkams ir remti ateitininkų sąjungų ideologinę bei kūrybinę veiklą. Šalpos fondo veikla nesibaigia, ji yra tiktai praplečiama, papildoma, pritaikoma šių dienų reikalavimams ir yra pakeičiamas vardas. Šia proga Ateitininkų Federacijos Valdyba reiškia gilią padėką dr. Vaclovui Šauliui ir visai buvusiai Šalpos fondo valdybai už penkiolikos metų prasmingą, darbingą ir nuoširdžią veiklą. Jų ištvermingumas yra gražus pavyzdys visiems ateitininkams.

• Federacijos Valdyba kviečia visus talkon intensyviam darbui, siekiant sukelti finansinį pagrindą Ateitininkų fondui. Esame tikri, kad nereikės laukti nei dešimtmečio, iki šis užsimojimas virs milijoniniu fondu. Tikėkime, kad mūsų pastangų vaisiais puošis šio didingo sąjūdžio gretos, o jo veikla ir darbai klestės Dievo ir Tėvynės labui.

* * *

• Preletas dr. Juozas Prunskis, matydamas trūkumą religinio turinio knygų lietuvių kalba, įsteigė fondą, kurio tikslas yra įvertinti religinio turinio knygų autorius bei leidėjus, apdovanojant juos pinigine premija. Ateitininkų Federacijos Valdyba, prel. dr. J. Prunskio prašoma, sutiko rūpintis šių premijų administravimu.

• Pirmoji 1,000 dol. premija paskirta kun. prof. Antanui Rubšiui už veikalą *Raktas į Senąjį Testamentą* (III-ji dalis. *Tiltai ar sienos).* Šią knygą išleido Krikščionis Gyvenime knygų serijos leidykla, kuriai vadovauja prel. dr. Vytautas Balčiūnas.

• Antroji premija bus skiriama šių metų pradžioje už 1987-1988 metais išleistas lietuvių kalba religinio turinio knygas.

* * *

• Ateitininkai su savo tvirta krikščioniškąja ideologija ir giliu patriotizmu tapo okupantų, ateistinių komunistų ir totalistinių nacių gausūs kankiniai. Daug šimtų ateitininkų buvo kankinami kalėjimuose, vergų stovyklose, sušaudyti ar išvežti į Sibirą mirčiai. Daugelio jų kūnai ilsisi masiniuose, taigų kapinynuose.

• Jų atminimui yra ruošiamas ateitininkijos kankinių vardynas. Šį leidinį sutiko redaguoti žurnalistas prel. dr. J. Prunskis, okupacijos meto istorinių duomenų rinkėjas Leonardas Kireilis ir, pats nacių žiauriai kankintas, Pilypas Narutis. Visų ateitininkų ir kitų lietuvių maloniai prašome padėti kuo pilniau duomenis surinkti, paruošiant suglaustą asmens biografiją, aprašant kančias ir parūpinant nuotraukas.

• Duomenis apie komunistų kankinius ateitininkus siųsti L. Kireiliui, 5828 S. Campbell Ave., Chicago, Illinois 60629, USA, o duomenis apie nacių kankintus ateitininkus siųsti P. Naručiui, 4120 E. 93-rd. Place, Oak Lawn, Illinois 60453, USA. Laukiame visų talkos!

* * *

• Šventasis Tėvas popiežius Jonas Paulius II nuoširdžiai reagavo į Ateitininkų Federacijos išreikštą pasitikėjimą Šventuoju Tėvu ir padėką už Jo palankumą lietuvių tautai. Visai ateitininkijai šventasis Tėvas suteikė Apaštalinį Palaiminimą.

* * *

• Šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų proga Ateitininkų Federacijos Vadas telefonu perdavė visų ateitininkų nuoširdžiausius sveikinimus Jo Eminencijai kardinolui Vincentui Sladkevičiui, liturginės komisijos pirmininkui kun. Vaclovui Aliuliui, o per juos visiems ateitininkams Lietuvoje.

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

• „Ateities" akademinis savaitgalis įvyko pereitų metų rugsėjo 30 — spalio 2 d., tema: „Įvykiai Lietuvoje ir mes". Savaitgalis pradėtas vakarone (penktadienį, IX.30), kurioje su savo kūryba dalyvavo jauniausiosios kartos literatai; šeštadienį Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje paskaitas skaitė Viktoras Nakas, Daina Kojelytė ir Vytautas Skuodis, o vakare buvo „Ateities" žurnalo vakaras-balius. Sekmadienį (X.2.) programa buvo tęsiama Ateitininkų namuose Lemonte, IL. Šalia paskaitų ten pat vyko ir jaunųjų dailininkų meno darbų paroda.

• Jono Aisčio raštų I-jo tomo sutiktuvės įvyko Čikagoje, Jaunimo centro kavinėje 1988 m. spalio 29 d.

• Čikagos ateitininkų tradicinės kūčios buvo praėjusių metų gruodžio 18 d. (sekmadienį) Jaunimo centro didžiojoje salėje.

• 1988.XI.25 poetas Kazys Bradūnas Balzeko kultūros muziejaus patalpose skaitė paskaitą apie lietuviškosios išeivijos literatūrą. Prelegentas pažymėjo, kad lietuvių literatūra iš viso yra išeiviška: pradedant Prūsijoje išspausdintu Martyno Mažvydo katekizmu (1547 m.), baigiant naujaisiais, įvairiuose pasaulio kraštuose leidžiamais, lietuvių išeivių autorių kūriniais. Svetimi pasaulio kraštai atnešė mūsų kūrėjams naujų temų, naujų minčių, išvedė iš įprastinės kaimo aplinkos.

Po paskaitos poetas pateikė savo naujausios poezijos pluoštą, pavadintą „Ciklas be antraščių". Tai daugiausia autobiografiniai motyvai, persunkti tėvynės ilgesiu ir rudenišku artėjančios senatvės liūdesiu.

• Metinė Lietuvių Rašytojų draugijos premija už geriausią 1987 m. knygą paskirta Kaziui Bradūnui už eilėraščių rinkinį „Krikšto vanduo Joninių naktį".

A. Aistienė, Aisčio raštų I–jo tomo sutiktuvėse, Čikagoje.

• Alė Rūta laimėjo New Yorko Šaulių kuopos premiją už „Mėlyno karvelio šviesą".

• 1988 m. rugpjūčio 26 d. mirė rašytojas Adolfas Markelis. Gimęs 1921 m. Zarasų apskr., Lietuvoje. Išleido novelių rinkinį „Nebaigtoji simfonija" (1981 m.). Noveles ir straipsnius spausdino „Ateityje", „Drauge" ir kitur. Nuo 1983 m. Lietuvių rašytojų draugijos valdybos narys.

• „Kalakursai" vyko Dainavos stovyklavietėje pereitų metų Padėkos dienos savaitgalį (lapkričio 23-27 d.). Dalyvavo 22 kursantai iš JAV ir Kanados. Kursai yra kasmetiniai, ruošiami pirmųjų dviejų klasių aukštesniosios mokyklos ir 8-to skyriaus pradžios mokyklos moksleiviams. Pagrindiniai kursų vadovai buvo dr. D. Katiliūtė-Boydstun ir dr. V. Vygantas.

• Žiemos kursai vyresniųjų klasių moksleiviams ir pirmųjų metų studentams buvo Dainavoje nuo pereitų metų gruodžio 26 iki 1989 m. sausio 1 d. Kursus organizavo Moksleivių at-kų sąjunga. Dalyvavo 24 kursantai. Komendantas — Vidas Neverauskas.

• Neringos stovyklavietėje Vermonte tarp Kalėdų ir N. Metų stovyklavo studentai ateitininkai. Dalyvavo apie 30 stovyklautojų iš JAV ir Kanados. Žiemos stovyklai vadovavo Vytas Čiuplinskas (Studentų at-kų są-gos pirm.) ir Darius Polikaitis (vicepirm.). Stovyklos programa akademinė ir pramoginė.

„Kalakursantės" Dainavoje.

Ateities akademinis savaitgalis

Penktadienio vakaronė

„Ateities" žurnalo akademinis savaitgalis yra tapęs pastoviu Čikagos kultūrinio gyvenimo kalendoriaus punktu. Savaitgalio pradžia — tai vakaronė, vykusi Jaunimo centro kavinėje penktadienį, rugsėjo 30 d. Ji praėjo net geriau, negu rengėjai drįso tikėtis.

Savaitgalio rengėjų komiteto vicepirmininkė M. Tamulionienė pasveikino gausius vakaronės dalyvius, Čikagos sendraugiai at-kai talkininkavo prie registracijos stalo ir vaišių, o programos vedėja Danutė Bindokienė trumpai aptarė vakaronės prasmę ir pasidžiaugė jos programos atlikėjais, trimis jaunais kūrėjais. Visi jauni kūrėjai turi tą patį troškimą: kurti ir savo kūryba dalintis su kitais. Jie taip pat trokšta kurti lietuvių kalba. Vyresnioji karta gal nesupranta sunkumų, su kuriais susiduria, ne Lietuvoje augęs, jaunimas. Jiems trūksta žodžių, trūksta ir atitinkamo žodžių derinio mintims išreikšti. Tačiau pasitaiko užsispyrėlių, kurie ryžtasi sunkumus nugalėti.

Pirmoji tokia „užsispyrėlė" Audra Kubiliūtė. Ji yra knygos jaunimui *Nepaprasti įvykiai aštuonioliktoje gatvėje* autorė. Pakviesta prie mikrofono, Audra papasakojo, kurie lietuviai autoriai padarė jai įtakos, citavo Romualdą Spalį, kuris teigė, kad „tegul jaunimas skaito lietuvišką šlamštą, kad tik jis ką nors skaitytų lietuvių kalba". Audra pasidalino mintimis apie knygų rašymą jaunimui: reikia intrigos, greito veiksmo, nereikia pamokslų. Po to ji paskaitė kelias ištraukas iš savo pirmosios knygos ir iš naujosios, šiuo metu dar tik rašomos, kurios net vardo nėra sugalvojusi.

Antroji jauna kūrėja — Rita Markelytė-Dagienė, gyvena Beverly Shores, Indianoje. Nors Rita yra muzikos mokytoja, rašo ir poeziją. D. Bindokienė apgailestavo, kad iki šiol poetė savo eilėraščius daugiausia slėpė stalčiuose, o yra verta, kad jos poezija būtų plačiau pažįstama. Ritos eilėraščiuose vyrauja gamtos motyvai. Jai skaitant, užplūdo ramumas; girdėjome mintis apie ramią naktį, sunkų rūką, vasarą, kaip akmenį, staigiai nurimusį vėją ir gėles...

Vyriškai giminei vakaronėje atstovavęs, Vainis Aleksa yra literatūros doktorantas, šiuo metu gyvenąs Čikagoje. Prieš metus jis dėstė literatūrą Vasario 16-sios gimnazijoje, buvo berniukų bendrabučio vedėjas, sukūrė šeimą, kurioje gimė pirmagimis sūnelis. Tokiame gyvenimo sūkuryje Vainis pradėjo lietuviškai kurti vis dažniau ir dažniau. Kalbėdamas apie savo poeziją, jaunasis kūrėjas prisipažino, kad jis nemoka tiksliai išsireikšti, susipainioja žodžiuose, bet žino, kad bandė džiaugtis gyvenimu ir norėjo tai pavaizduoti kūryboje. Jo poezijoje kalbama apie vedybinį kvėpavimą, gyvenimo ir meilės lašus... Vainis yra vienas iš poezijos knygos „Keturi" autorių. Knygą išleido „Ateities" literatūros fondo leidykla.

„Ateities" žurnalo akademinio savaitgalio penktadienio vakaronės programos dalyviai. Iš k. V. Aleksa, A. Kubiliūtė, R. Markelytė-Dagienė ir D. Bindokienė.

Viktoras Nakas

Daina Kojelytė

Vytautas Skuodis

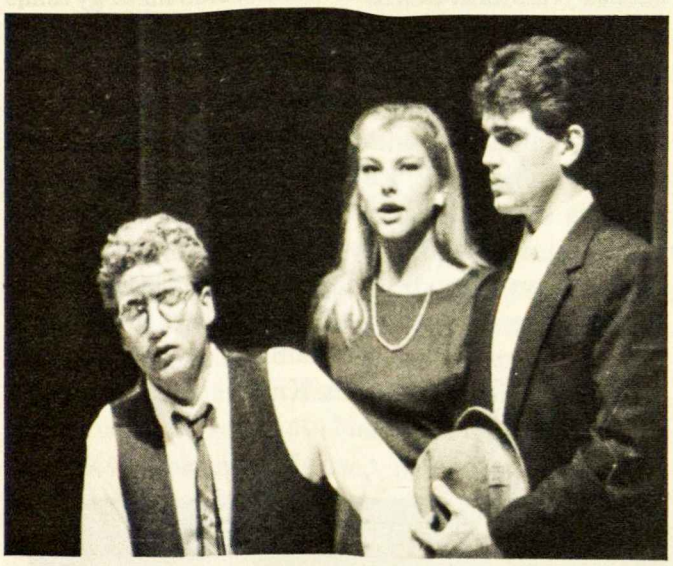

Viršuje: (iš k.) vaidina G. Liulevičius, A. Budrytė, ir A. Tijūnėlis. Apačioje: premija įteikiama R. Sidrytei. Įteikia fed. vadas J. Polikaitis, stebint mecenatui prel. J. Prunskiui.

Vakaras kuklus ir neištęstas, bet labai jaukus. Po kalbų ir skaitymų dalyviai dar ilgai šnekučiavosi su jaunaisiais kūrėjais ir vieni su kitais. Kai kurie įsigijo A. Kubiliūtės knygą „Nepaprasti įvykiai aštunioliktoje gatvėje" ir poezijos rinkinį „Keturi". Jaunieji autoriai knygas mielai autografavo.

Ramunė Kubiliūtė

Šeštadienis: „Ateities" vakaras

„Prašome į salę..." ragino rengėjai puošniai apsirengusį, besisvečiuojantį jaunimą ir svečius, susirinkusius į Jaunimo centro didžiąją salę, spalio 1 d. Arti 300 sendraugių, studentų ir moksleivių susirinko pasidžiaugti „Ateities" žurnalo premijų įtekimo vakaru.

Vakarą-balių atidarė programos vedėja Ofelija Barškėtytė, pakviesdama kun. Ign. Urboną sukalbėti invokaciją. Po maldos svečiai pasigardžiavo O. Norvilienės skaniai paruošta vakariene ir nekantriai laukė pažadėtosios programos.

Prof. A. Liulevičius vadovavo premijų įteikimui „Ateities" žurnalo bendradarbiams. Premijuotųjų buvo 36. Už nuotraukas buvo apdovanoti: L. Daukša, V. Kuprytė, R. Musonytė, K. Petrulis, G. Radvenytė, A. Sušinskas; už rašinius: A. Baleišytė, R. Biliūnas, D. Navickaitė, U. Skripkutė, M. Tijūnėlis, G. Vygantas; už straipsnius: A. Bublytė, R. Bublytė; už reportažus: A. Dunduras, A. Karkaitė, R. Polikaitytė, R. Sidrytė, I. Šilgalytė; už eilėraščius R. Balčiūnas, V. Gražulytė, L. Gražulytė, M. Landytė, R. Miliauskaitė už; koresponden-

cijas: T. Bublys, L. Lukaitė, A. Lukoševičiūtė, A. Mockaitytė, G. Pakštytė, M. Pakštytė, V. Vygantaitė, A. Žvinakytė, už specialius nuopelnus R. Kubiliūtė, J. Kuprys, D. Šilgalis. Premijas įteikė at-kų Federacijos vadas J. Polikaitis, o laimėtojus sveikino prel. J.-Prunskis, kuris parūpino lėšas premijoms.

J. Polikaitis supažindino vakaro dalyvius su naująja *Ateities* žurnalo redaktore D. Brazyte-Bindokiene. Savo trumpame žodyje ji skatino visus remti žurnalą savo kūryba, žadėdama, kad ateinančiais metais scena bus grūste prigrūsta premijuotųjų!

J. Damušienė paruošė labai įdomią ir linksmą meninę programą. Audra Budrytė, Gytis Liulevičius ir Aras Tijūnėlis vaidino „Dyvitį" — Maironio baladės įscenizavimą. Antroje dalyje buvo sulietuvinta ištrauka iš „Romeo ir Julijos", vaizduojanti du priešiškus kaimynus, kurių sūnus ir duktė įsimyli. Audrius Polikaitis, kartu su Audra, Gyčiu ir Aru, labai prajuokino publiką savo vaidyba.

Vėliau vyko šokiai, grojant „Žaros" orkestrui. Linksmi ateitininkai ir svečiai šoko iki vėlumos.

Rūta Sidrytė

Sekmadienis

Sekmadienį „Ateities" akademinio savaitgalio programa persikėlė į Ateitininkų namus Lemonte, pietvakarinėje Čikagos priemiesčių dalyje. Gausiai susrinkę dalyviai pirmiausia turėjo progą pamatyti jaunųjų menininkų kūrinių parodą. Tiesa, tai nebuvo didelės apimties paroda nei pačių menininkų, nei jų išstatytų darbų skaičiumi, tačiau ji maloniai nustebino savo tematika iš išbaigtumu. Dalyvavo: dail. Rūta Končiūtė-Saliklienė, su trimis paveikslais ir vienu audiniu; foto menininkas Tauras Bublys — su penkiomis nuotraukomis, kuriose jis vaizduoja savo paties sapnus; dail. Viktorija Venclovaitė, kurios „Pasaulio veidų" serijoje atsispindi jos patirtis, keliaujant po pasaulį. Parodą atidarė ir su menininkais supažindino Birutė Šontaitė.

*

Šios dienos akademiniams svarstymams apie įvykius Lietuvoje ir išeivijos nuotaikas jų atžvilgiu vadovavo adv. Povilas Žumbakis. Pirmuoju referentu buvo pakviestas dr. Vytautas Bieliauskas, naujasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas. Jo tema: „Įvykiai Lietuvoje ir mūsų komunikacijos problemos". Trumpai paminėjęs šios vasaros įvykių Lietuvoje eigą, prelegentas pastebėjo, kad išeivijos veiksniai nevisada suspėjo tuos įvykius sekti, dažnai nežinojo, kaip į juos reaguoti. Nebuvo tam pasiruošta, tačiau griežtai dėl to kaltinti veiksnių negalima.

Būdamas psichologijos mokslų atstovas, dr. Bieliauskas iškėlė faktą, kad pats dabartinių įvykių vertinimas yra skirtingas Lietuvoje ir čia, išeivijoje. Tai priklauso nuo skirtingų kognityvinių stilių ir nuo skirtingos politinės bei vertybių sistemos. Net ir išeivijoje, įvairiuose kraštuose pasireiškia tam tikrais klausimais nuomonių skirtumai.

Būtinai reikia gairių, kaip naujomis sąlygomis bendrauti su kraštu. Šiuo metu PLB stengiasi tokias gaires nustatyti, išvystyti komunikaciją. Svarstoma, ar būtų galimas bendradarbiavimas net ir grupinėje plotmėje, nesugriaunant nepriklausomybės atgavimo ir lietuvybės išlaikymo principų. Neužmirštame, kad Lietuva tebėra okupuota, bet neturime prarasti vilties, kad ji bus laisva.

*

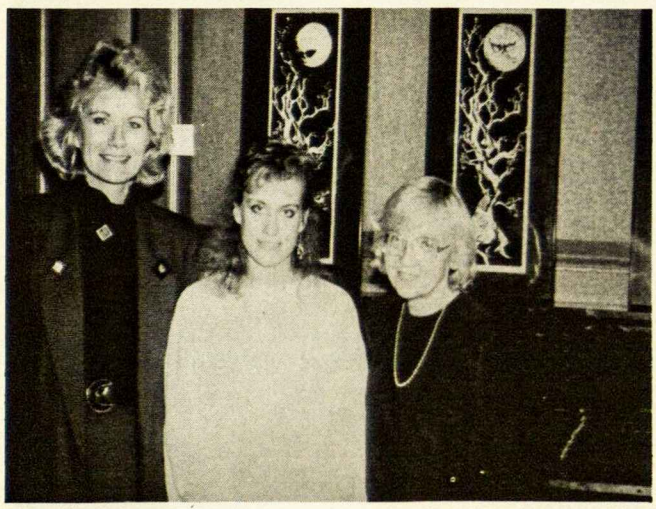

B. Šontaitė, V. Venclovaitė, ir M. Tamulionienė.

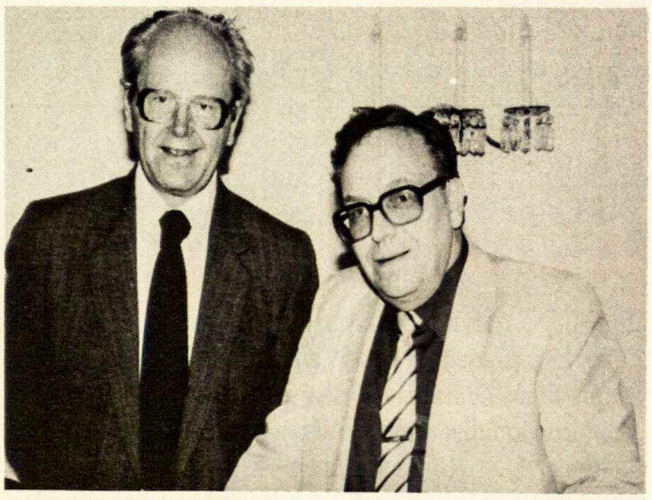

Dr. V. Skuodis ir Dr. A. Stromas.

Antrąją paskaitą „Vlikas ir įvykiai Lietuvoje" skaitė inž. Pilypas Narutis, šiuo metu Vliko valdybos narys, LFB tarybos narys, veiklus ateitininkas. Prelegentas paminėjo, kad Vlikas neretai yra kritikuojamas. Galima pripažinti, kad Vlikas nėra visiškai tobula organizacija, tačiau jis vis dėlto tvarkosi demokratiškais principais ir atstovauja laisvos Lietuvos pagrindams. Kritikuojame ne tuos pagrindus, ne patį Vliką, bet jį sudarančių žmonių pasitaikančias klaidas. Vliko pobūdis yra laikinas — jo tikslas yra laisva ir nepriklausoma Lietuva, tad po nepriklausomybės atgavimo Vlikas nebeturės prasmės savo egzistencijai. Tuo tarpu Lietuvių Bendruomenė ir toliau turės egzistuoti.

Iš Maskvos kilę įvykiai Lietuvoje nuo jos ir priklauso, tačiau masių reagavimas nelauktai sukelia pačiai Maskvai problemas. Didelės apimties demonstracijos tampa istoriniais įvykiais ir patraukia net komunistų partijos žmones prisidėti prie laisvės siekimo. Laisvė yra žmogaus prigimtyje. Gerai, kad Lietuvoje laisvės sąjūdžiams imasi vadovauti inteligentija, bet nereikia pamiršti, jog Maskva nustato ribas, iki kurių laisvėjimo procesas gali eiti.

Išeivija turi vieningai dirbti už pilnutinę laisvę ir demokratiją Lietuvoje. Toms idėjoms teikia laimėti visus lietuvius — tiek išeivijoje, tiek ir tėvynėje.

*

Dr. Aleksandras Štromas, trečiasis savaitgalio bendros temos paskaitininkas, Čikagos lietuviams gal mažiausiai pažįstamas. Jis gyvena Anglijoje, į kur iš Lietuvos pasitraukė 1976 metais. Vilniuje ir Maskvoje baigęs teisės mokslus, Anglijoje dėsto universitete, rašo knygas, yra sovietinės teisės ir sistemos specialistas. Šiuo metu laikinai gyvena Amerikoje, profesoriaudamas Bostono kolegijoje.

Anot prelegento, lietuvius jungia bendra tauta, bendras likimas. Viso pasaulio lietuvių sąmoningumas yra vieningas šiais penkiais punktais: 1. Atstatyti laisvą ir nepriklausomą valstybę. 2. Pakeisti egzistuojančią santvarką. 3. Palaikyti ryšius su visame pasauly gyvenančiais lietuviais. 4. Atkurti tautinę visuomenę. 5. Atkurti kultūrinę ir religinę laisvę.

Šitie penki pagrindiniai punktai yra visų lietuvių — Lietuvoje ir išeivijoje. Jais tiki Lietuvoje ir disidentas, ir KGB pulkininkas. Tik šis pastarasis netiki tuo, kaip realiu dalyku, todėl tarnauja esamai valdžiai. Ne dėl to, kad jis nustojo būti lietuviu, bet iš egoizmo. Tokie yra pasidarę *homines duplex*. Bet reikia atsiminti, kad iš Saulius kadaise tapo Pauliumi. Juk ir dabar daugelis disidentų Lietuvoje yra atėję iš konservacininkų — prisitaikėlių, kurie praregėjo ir pamatė sistemos klaidas. Pabrėžkime tautos vienybę, neskubėkime smerkti,

Dr. A. Stromas, Dr. V. Bieliauskas, ir P. Narutis.

Diskucijos: K. Jazbutis, V. Nakas, J. Vaišnys SJ, ir Dr. A. Liulevičius.

pagalvokime, kokie mes patys būtume, jei ten gyventume.

Tai jau rodo masinės demonstracijos Lietuvoje ir

kituose kraštuose. Atvirumas davė didesnę erdvę pasireikšti disidentiniams nusiteikimams, o valdžia padarė išvadas, kad geriau prisidėti prie disidentinių veiksmų ir reikalavimų, tuo stojant į konkurenciją su disidentais. Pavyzdžiui, Estijoje atsirado skilimas net pačioje komunistų partijoje. Skilimas ima reikštis jau ir Lietuvoje, kur laisvės sąjūdžiui ėmėsi vadovauti ne valdžia, bet intelektualai. Partijos viršūnėse ir Lietuvoje yra nesutarimas, kiek solidarizuoti su LPS ir disidentais, kiek jiems leisti pasireikšti. Ypač, kad paskutiniu laiku, disidentų reikalavimai vis labiau atsispindi ir LPS reikalavimuose.

Iki šiol nuolankiai prisitaikanti ir konfrontacijų vengianti Katalikų Bažnyčia, paskyrus Lietuvai kardinolą Vincentą Sladkevičių, jo asmenyje jungiasi į bendrą kovą. Kardinolas yra pasiryžęs atvirai solidarizuoti su disidentais.

Nereikėtų bijoti Maskvos manipuliacijų: jos nepajėgs tautos paveikti. Galų gale, nežiūrint visų Gorbačiovo ekonominių pastangų išsaugoti sovietinę imperija, visi keliai vis tiek veda į jos subyrėjimą.

Pabaigoje prelegentas iškėlė mintį, kad išeivijoje būtinai reikalinga kurti ir parašyti Lietuvos valstybinę programą, kurios reikės išsilaisvinusiai tautai.

*

Visų trijų paskaitų mintys, be abejo, susilaukė, daugelio klausimų, pastabų. Diskusijoms vadovavo adv. P. Žumbakis. Įvertinant visą Ateities akademinį savaitgalį, reiktų pabrėžti, kad jis savo bendros temos parinkimu buvo arti tų nuotaikų, kuriomis dabar lietuviškoje išeivija gyvena. Prelegentai savo paskaitose vis atrasdavo ką nors naujo, per daug nesikartodami, nors šešiems paskaitininkams, kalbant maždaug ta pačia tema, tai ir nebuvo lengva padaryti. Rengėjai nusipelnė didelės padėkos už tokio savaitgalio surengimą.

J. Baužys

Vainis Aleksa

nuo trijų kryžių
matyti miestas
iš tamsaus dangaus medžiagų.
mėlynume
spalvų užuominos
plūduriuoja sapnų migloj
ir darbo dienos veidai
kaip kibirkštukai po kojų.
nuo trijų kryžių
matyti, kaip saulė ilgai delsia,
lyg per kantrybę
ji galėtų visai nepakilt
lyg pati diena apsieitų be savęs
tiek pat ilgai kaip kalnas
apsieina be viršūnės
ir trys kryžiai
be žemės;

* * *

negrįžta paukščiai
nežydi medžiai
nematyt saulelės kol nesileidžia
ir šalta
rėpliojantiems žeme
sunkūs žingsniai ir stori pagaliai
kelia dulkes,
į žemę trenkiam tvirtus raumenis
pateptus kaip geros mašinos.
ne meilės reikalas
ar žmogiškos mirties,
tik kai saulė nusileidžia
į koridorių
tarp debesų ir žemės
matyt per kokius ciklus veda
tautą be valios;

Rita Markelytė-Dagienė

Žmogaus likimas:
Juodi lietaus lašai tarp melsvų irisų,
minkšta žolė
ir vanduo.

Dienos:
Apgaubtos sidabriniais voratinkliais
ir ramunėm.
Kažkas virš debesų tyliai vaikšto,
ir gyvybė nesavanaudiška
supasi tarp ledo ir ugnies.

Naktys:
Lieka paprastos.
Išblukusio rytmečio audinių siūlai,
Traukiantys būtį į tylų mišką,
ir visi pavojai dingsta.

Užgimęs kūdikis laiko srovėje.
Motinos meilė tavęs neišgelbės
nuo atominio karo grėsmės.
Kiekvienas brangus dienos lašelis
spindi kosmose
tarp kasdienybės dulkių ir nežinomybės.

Pajuntu Dievo buvimą.
Ir laiko srovė teka amžinybėn...
O mūsų likimas ilsis tarp
žemės ir begalinių Dievo žvaigždynų.

KNYGOS-LEIDINIAI

Dr. Petras Jonikas, LIETUVIŲ KALBA IR TAUTA AMŽIŲ BŪVYJE, Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai. Lituanistikos Instituto leidinys, Chicago, Illinois. Nors knygos tituliniame puslapyje pažymėti 1987 m., tačiau ji išleista 1988-siais.

Knygoje nagrinėjami istoriniai lietuvių kalbos ir tautos santykiai: kalbos reikšmė tautinei sampratai sustiprinti ir išlaikyti. Prof. P. Jonikas išsamiai parodo, kad be kalbos tauta negali išlikti. Ši tema buvo aktuali mūsų tautinei gyvybei bent nuo XVI a., kai kan. Mikalojus Daukša bene pirmasis kėlė pagrindinę lietuvių kalbos reikšmę lietuvių tautos egzistencijai. Vėliau, maždaug nuo XIX a. pradžios, Lietuvos šviesuoliuose plito mintis, kad pagrindinis tautos sąvokos dėmuo, be individualinės tautos kultūros, yra jos gimtoji kalba. Jau daugiau negu prieš šimtą metų žymieji lietuvybės veikėjai ir autoriai stipriai pabrėžė, kad be lietuvių kalbos nebus ir lietuvių tautos.

Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje yra geriausias argumentas prieš kai kurių išeivijos veikėjų (ir neveikėjų) tvirtinimus, jog lietuviu galima būti, nemokant lietuvių kalbos. Todėl šią knygą turėtų perskaityti kiekvienas išeivijos lietuvis, jaunas ir senas. Ne tik perskaityti, bet gerai įsisąmoninti joje pateikiamas mintis bei argumentus, nes jų nepaisymas — tautos išnykimas.

Knyga skaitoma lengvai, turi 454 psl. (su pavardžių bei asmenvardžių rodykle ir senųjų raštų faksimilėmis gale). Kietais viršeliais. Gaunama pas platintojus arba: Institute of Lithuanian Studies, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636 USA.

Bronius Povilaitis LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS 1918-1940, jo raida ir pažanga. Išleido Dr. Br. Povilaičio knygos leidimo fondas 1988 m. Tituliniame puslapyje leidimo vieta pažymėtas Torontas, bet knyga spausdinta Čikagoje, M. Morkūno spaustuvėje. Autoriui Br. Povilaičiui mirus 1985.VII.17, rankraštį spaudai užbaigė paruošti Petras Lukoševičius.

Knyga turi 367 psl., kietais viršeliais, gale pridėta išsami santrauka anglų kalba. Tekste gausu lentelių, pavyzdžių, iliustruota nuotraukomis. Gal kai kam atrodys, kad leidinys apie žemės ūkį gali būti įdomus tik agronomams arba šia tema besidomintiems. Tačiau *Lietuvos žemės ūkyje* sukaupta medžiaga lengvai sudomina ir užkrečia kiekvieną skaitytoją. Jeigu ne akivaizdūs pavyzdžiai, lentelės su procentais ar skaičiais, būtų tiesiog sunku patikėti, kad Lietuvos ūkis per trumpą nepriklausomybės laikotarpį įstengė duoti tokį milžinišką šuolį... pažangos keliu. Meilė savo tėvynei ir nuosavam žemės sklypui suteikė lietuviui ūkininkui ne tik jėgų, bet ir išminties nugalėti, galima sakyti, neįveikiamas kliūtis ir kurti tvirtą, sveiką žemės ūkį, atnešusį nemaža naudos ne tik jam pačiam, bet ir Lietuvos valstybei.

Jonas Aistis, RAŠTAI, I dalis. Poezija. Redagavo Alfonsas Nyka-Niliūnas ir Antanas Vaičiulaitis. Aplankas Jono Kuprio. Išleido Ateities Literatūros Fondas, 7430 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Literatūros serija Nr. 37, spaudė ,,Draugo'' spaustuvė. Kietais viršeliais, 450 puslapių.

Numatoma išleisti iš viso 4 Aisčio raštų tomai. Pirmajame spausdinama *Poezija* (2-osios laidos pakartojimas). Prie šio vertingo leidinio dar sugrįšime būsimuosiuose ,,Ateities'' numeriuose, o tuo tarpu norime tik priminti, kad visiems, pažįstantiems ir mylintiems J. Aisčio poeziją, knyga suteiks ne vieną valandą tyro džiaugsmo. O tiems, kurie nėra su šio mūsų klasiko kūryba artimiau susipažinę, patariame knygą nedelsiant įsigyti.

Povilas Petkevičius, LENKŲ OKUPACIJOJE IR JŲ KALĖJIMUOSE. Autoriaus leidinys, Čikaga, 1988. Spaudė ,,Draugo'' spaustuvė, kaina 8 dol. Knyga 190 psl., minkštais viršeliais, autobiografinio pobūdžio.

Antanas Paškus, EVOLIUCIJA IR KRIKŠČIONYBĖ, Teilhard de Chardin'o perspektyvoje. Į laisvę fondo leidinys Nr. 20 1988 m. Viršelis Onos Baužienės, spaudė ,,Draugo'' spaustuvė.

Teilhard'as (1881-1955), būdamas mokslininkas ir krikščioniškas mąstytojas, į evoliuciją žiūrėjo trijų pažinimo šaltinių šviesoje: gamtamokslių, filosofijos ir teologijos. Ne kartą tarp evoliucijos sekėjų ir krikščionybės išpažinėjų būta aštrių konfliktų, tikint, kad evoliucija ir religija yra viena kitai priešiškos. Savąja evoliucijos sinteze Teilhard įrodė, kad nėra prieštaravimo tarp evoliucijos ir krikščionybės, o jo hipotezė net teigia, jog evoliucija ir krikščionybė viena kitą papildo.

Autorius A. Paškus gvildena evoliucijos ir krikščionybės santykius teilhardinės vizijos rėmuose, kiek ilgiau sustodamas prie filosofinių ir teologinių klausimų. Tai vertinga studija kiekvienam inteligentui krikščioniui (o juo labiau ateitininkui), prisidėsianti prie jo pasaulėžiūros pagilinimo ir prie jo galvosenos patikslinimo krikščionybės ir evoliucijos santykių klausimais. Knyga turi 172 psl., minkštais viršeliais, kaina nepažymėta.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJOS DO BIBLIOTEKA

KALBOS SKYRIUS

Kurios giminės daiktavardis *diena?*

Dažnai girdime suaugusius ir net jaunimą sakant: „Atostogos prasidės *penkiolikto* rugpjūčio". „Susirinkimas įvyko sausio *dvidešimt penkto*". „Mano gimtadienis yra kovo *trisdešimto*". Ar žinote, kokios klaidos pasikartoja šiuose sakiniuose? Visuose trijuose sakiniuose neteisingai pavartota skaitvardžio giminė. Žodžiai *penkiolikto, dvidešimt penkto, trisdešimto* atstovauja daiktavardžiui diena, kuris yra moteriškosios giminės (II-sios linksniuotės). Dėl to ir derinamieji žodžiai turi būti tos pačios giminės, pvz.: graži diena (nesakysime *gražus* diena!), šalta diena, ūkanota diena, pirma diena, keturiolikta diena ir t.t. Net tais atvejais, kai žodis *diena* sakinyje nevartojamas, bet aiškiai numatomas, ši taisyklė nesikeičia. Taigi sakome: „Atostogos prasidės *penkioliktą* (dieną) rugpjūčio". „Susirinkimas įvyko sausio *dvidešimt penktą* (dieną)". „Mano gimtadienis yra kovo *trisdešimtą* (dieną)".

* * *

patalpinti — nevartotinas reikšme *išspausdinti, įdėti.* Pvz.: Ritos korespondenciją pasiųsime į laikraštį, kad *patalpintų* (*išspausdintų, įdėtų*) ateitininkų skyriuje. „Ateitis" *talpina* (*spausdina*) daug nuotraukų. Redaktorius atsisakė *patalpinti* (*įdėti, išspausdinti*) mano skelbimą rytojaus dienraštyje.

Čia reikėtų pažymėti, kad veiksmažodžiai *atspausdinti* ir *išspausdinti* nėra sinonimai.

atspausdinti — reiškia perspausdinti jau išspausdintą dalyką (to reprint, to make copies). Iš šio veiksmažodžio išvedamas ir daiktavardis *atspaudas. Išspausdinti* reiškia pirmą kartą spausdinti. Pvz.: Labai įdomi studija apie lietuvių kalbos kilmę buvo *išspausdinta* „Lituanus" žurnale. Vėliau ji buvo *atspausta* (arba *atspausdinta)* ir išleista atskira knygele.

atstovauti ką — yra neteiktinas vertinys. Turi būti: *atstovauti kam.* Mūsų grupelė *atstovavo lietuvius* (— *lietuviams*) pabaltiečių suvažiavime. Man buvo garbė *atstovauti ateitininkus* (—*ateitininkams*). Deklamavimo varžybose *mūsų mokyklą* (—*mokyklai*) *atstovavo* Jūratė.

neužilgo nevartotinas vertinys — *netrukus, tuojau, greitai.* Mikas *neužilgo (— greitai, netrukus)* baigs pamokas ir galės pailsėti. *Neužilgo (— netrukus, greitai) ir* pavasaris ateis. Aš *neužilgo (— tuojau)* tau paskambinsiu.

taip vadinamas — nevartotinas vertinys — *vadinamasis. Taip vadinamas (vadinamasis)* veikėjas nieko gero nepadarė. Mums buvo aišku, kad *taip vadinami (vadinamieji)* susirinkimai pavirto tik išdykavimo suėjimais.

* * *

Praturtinkime savo žodyną — vartokime sinonimus vietoj paprastų, kasdieninių žodžių.

akylas, —a, atidus, —i, pastabus, —i, apdairus, —i, įžvalgus, —i.— Kuris gerai pastebi, mato.

Geras sargybinis turi būti *akylas.* Jonukas buvo toks *pastabus,* kad nuo jo niekas pasislėpti negalėdavo. *Apdairus* žmogus išvengia automobilio nelaimės. Audra buvo *įžvalgi* mergaitė: ji bet kokią problemą greitai suvokdavo ir išspręsdavo. Jeigu būsi *atidus,* pats pamatysi, kodėl jiems darbai nesiseka.

apmaudas, piktumas, pyktis, rūstybė — Susierzinimo, pykčio jausmas.

Besiklausant tų plepalų, apėmė toks *apmaudas,* kad atsikėliau ir išėjau iš kambario. Jis, rodos, buvo geras žmogus, tik savo *piktumo* nemokėjo suvaldyti. Gali trankytis, kiek nori: tavo *rūstybės* aš nebijau. *Pyktis* Elytei greit praeidavo ir ji vėl linksmai šypsodavosi.

baidyklė, pabaisa, baisenybė, baugas, baubas, baisūnas, pamėklė, šmėkla, vaiduoklis — Baisus, gąsdinantis padaras.

Ilgais rudens vakarais močiutė sekdavo pasakas apie *šmėklas, vaiduoklius, pamėkles* ir kitokius *baisūnus.* Algiukas tvirtai tikėjo, kad po jo lova gyvena visokios *baidyklės* ir *baubai.*

būrys, pulkas, kuopa, tuntas, gauja, minia. — Žmonių ar gyvulių susibūrimas į vieną vietą.

Prieš šventes krautuvėse stumdėsi *minių minios* žmonių. Ant ežero ramiai plaukiojo laukinių žąsų *pulkas.* Ateitininkai susiburia į *kuopas,* o skautai — į *tuntus.* Į parką suvažiavo motociklistų *gauja.* Gatve ėjo *būrys* vaikų ir garsiai šūkavo.

džiaugsmas, linksmumas, džiugesys, linksmybė, smagumas. — Malonumo nuotaika.

Tikras *džiaugsmas* keliauti kalnų takeliu. Po vakarienės prasidėjo pats vakaro *smagumas.* Atvykę muzikantai *linksmumą* dar padidino. Ir išėjo varguolis į pasaulį *linksmybės* ieškoti.

eilinis, paprastas, kasdieninis. — Nieku nesiskiriantis iš kitų.

Tai buvo tik *eilinis* susirinkimas. Ta suknelė buvo per *paprasta* tokioms iškilmėms. Atsikėliau anksti ir pradėjau savo *kasdieninius* darbus.

VĖLIAVOS VĖLIAVOS

Adriana M. Karkaitė

Aš mačiau vėliavas, vėliavas
Vilniuje, Vingio parke.
Mano širdis sprogo iš džiaugsmo
ir liūdnumo.
Kad sutraiškytos laisvės mintys
jau prisikėlė iš numirusių.
Staiga atėjo šviesa
iš debesų be vilties:
Ar ta šviesa mums ilgai švies?
Ar pavirs tik dūmais ...
Klausimai, klausimai, klausimai;
Kas į juos atsakys?
Mes vaikščiojam abejonių keliu
Ir nežinom ar viskas tik sapnas.
Šventi himno žodžiai, trispalvė,
Laisvės ištroškęs jaunimas
Trijų Kryžių kalno šešėlyje.
Aš norėčiau ten būti,
Aš norėčiau pažinti,
Aš norėčiau su jais ten kovoti,
Kad ta meilė tėvynės
(Nors aš ten nesu)
Mano širdy niekada neužgęstų ...

Demonstracijos Vingio parke ir ateitininkai

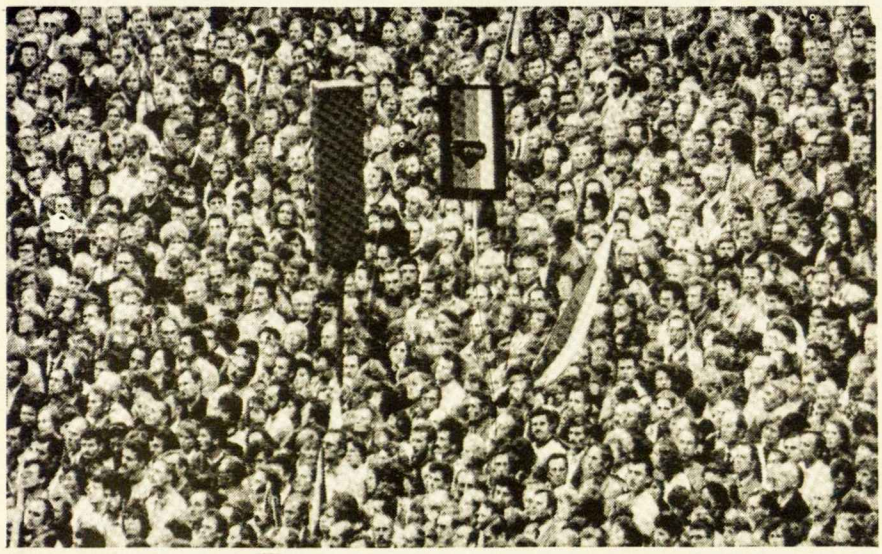

Dainavos stovykloje mačiau filmą, susuktą Vilniuje liepos 9 d., apie lietuvių persitvarkymo sajūdžio surengtą demonstraciją Vingio parke. Ten susirinko pora šimtų tūkstančių lietuvių, kurie reikalavo žmogaus ir tautinių teisių iš rusų valdžios. Mačiau, kaip visas jaunimas nori, kad būtų daugiau laisvės Lietuvos spaudoje, bažnyčioje, kūryboje, knygų skaityme. Jie nori, kad visi Lietuvos politiniai kaliniai būtų išlaisvinti, kad būtų grąžintas Lietuvai himnas ir trispalvė vėliava. Šis filmas paliko labai didelį įspūdį. Žiūrėdami tą filmą, mes buvome labai sujaudinti; kai kurie žmonės verkė.

Labai gerai, kad demonstracijos įvyko ir kad valdžia leido žmonėms išreikšti savo mintis. Dabar Sovietų valdžia pradės suprasti, kaip yra svarbu tautoms turėti savo kalbą, savo papročius ir laisvę tvarkytis taip, kad ta tauta neišnyktų, kad išsilaikytų.

Ateityje lietuviai Lietuvoje galės susijungti su tautiečiais, kurie yra ištremti į Sibirą, galės jiems daug padėti, juos išlaisvinti. Lietuvos žmonės laisviau galės keliauti ne tik savo krašte, bet ir į laisvąjį pasaulį. Tuo būdu Lietuvos jaunimas ir Amerikos arba Kanados jaunimas galės susijungti ir dirbti kartu, kovodami už Lietuvos laisvę.

Demonstracijose lietuviai reikalauja, kad Lietuvos jaunimas galėtų mokyklose išmokti tikrą Lietuvos istoriją. Jie turėtų žinoti viską apie Lietuvos didvyrius, praeities papročius, ir apie valdžią, kuri vadovavo Lietuvai, prieš jiems gimstant.

Kadangi lietuvių kalbos mokėlimas yra labai svarbus išlaikyti lietuvybei, jei Sovietų valdžia leistų laisviau žmonėms keliauti į Lietuvą, Amerikos ir Kanados lietuvių jaunimas galėtų dažniau ten nuvažiuoti ir daugiau laiko praleisti su Lietuvos jaunimu. Galėtų daug su jais pabendrauti, pasimokyti ir sužinoti apie savo senelių tėviškės praeitį.

Jeigu lietuviai galėtų patys Lietuvoje tvarkytis, būtų ne tik tikrosios istorijos, bet ir religijos pamokos mokyklose. Visi žmonės galėtų lankyti bažnyčias, galėtų laisvai diskutuoti visus religinius klausimus.

Kaip mes ateitininkai, ypač jaunimas, galėtumėm padėti lietuviams, kurie demonstruoja ir reikalauja pasikeitimų Lietuvai? Kaip mes galime paremti tėvynėje kovojančius už politikos, kūrybos, mokslo, religijos laisvę?

Pirma, ateitininkų organizacijos moksleiviai ir studentai per savo susirinkimus turėtų rašyti laiškus politiniams kaliniams, kurie sėdi kalėjimuose Lietuvoje už laisvę. Taip pat turėtų rašyti laiškus savo krašto valdžiai, kad jie sužinotų apie Lietuvos padėtį ir norėtų mums padėti.

Antra, jaunimas turėtų kaip galima daugiau sužinoti apie savo krašto politinę sistemą. Reikėtų įstoti į universitetus ir studijuoti teisę arba politinius mokslus, kad baigę galėtume užimti svarbias vietas Kanados arba Amerikos valdžioje, ir taip labai daug padėti Lietuvos žmonėmis.

Trečia, ateitininkų jaunimas galėtų surinkti pinigų, o su tais pinigais padėti Lietuvos žmonėms, kurie čia atvažiuoja. Galėtų siųsti spaudą ir žinias į Lietuvą, paremiant tas organizacijas, kurios labai daug dirba informacijos Lietuvai srityje.

Savo maldose ateitininkai turėtų melstis už kvojančius ir dirbančius Lietuvoje, kad jie turėtų daug energijos ir pasiryžimo nebijoti ir toliau demonstruoti prieš visokias neteisybes; kad visas pasaulis tą pamatytų ir norėtų jiems padėti.

Jei mes dirbsime kartu su Lietuva, mes galėsime labai daug padaryti, kad mūsų tėvynės žmonės turėtų laisvę dirbti, kurti, melstis, mokytis, keliauti ir vadovauti savo kraštui taip, kaip mes čia išeivijoje.

Adriana M. Karkaitė
14 metų amžiaus

1988 m. JAS vasaros stovyklos paruošiamieji kursai

Šeštadienį, balandžio 23 d., ir sekmadienį, balandžio 24 d. Jaunimo centre, Čikagoje susirinko būrys jaunuolių lankyti Jaunųjų atkų sąjungos Vasaros stovyklos paruošiamuosius kursus. Dalyvavo apie 20 jaunuolių ir beveik visa JAS CV.

Kursus atidarė JAV CV pirmininkė Laima Šalčiuvienė. Ji pateikė kursų darbotvarkę, susipažino su dalyviais ir pakvietė pirmąjį paskaitininką — kun. A. Saulaitį, JAV CV kapelioną. Jo paskaita buvo apie stovyklų tikslus. Mes diskutavome, kaip galime tuos tikslus įgyvendinti ir atlikome pratimus apie užsiėmimus stovykloje. Jaunučius suskirstėme į tris grupes pagal amžių. Kiekvienai grupei turėjome sugalvoti tinkamų užsiėmimų. Buvo sunku, nes reikėjo numanyti, ką kiekviena grupė turės atlikti, kas tokio amžiaus vaikams patinka.

Antroji paskaitininkė buvo Lilė Gražulienė. Ji kalbėjo apie būrelių vadovų pareigas. Paskaitininkė mums sakė, kad reikia vaikams gerai išaiškinti **kodėl** ko nors iš jų reikalauji ar prašai. Jeigu vaikai supranta, **kodėl** tą ar kitą darbą turi atlikti, tai daug greičiau pasiryžta klausyti ir kooperuoti. Jeigu nepaaiškinsi, tai prašymas greičiausiai bus ignoruotas.

Po tos puikios paskaitos pasiskirstėme į du būrelius: būsimuosius vadovus ir darbininkus. Būsimiesiems jaunučių vadovams vadovavo L. Gražulienė, o darbininkams — Marytė Gaižutienė. Būreliams buvo išaiškintos pareigos, kuriomis šiais metais turės visi dalintis — visi padės visiems kitiems!

Paskaitų metu L. Šalčiuvienė po vieną dalyvį iškvietė į koridorių, kad galėtų pasikalbėti atskirai ir privačiai. Tiek daug žmonių norėjo dirbti stovykloje, o vietų skaičius buvo labai ribotas. Reikėjo išsirinkti geriausiai kvalifikuotus jaunuolius. Todėl ji turėjo giliau susipažinti su kursų dalyviais.

5 val. buvome pavaišinti p. Norvilienės skaniai pagaminta vakariene ir tęsėme paskaitų klausymą. Danutė Bindokienė supažindino su šios vasaros stovyklos tema: „Tautosaka". Ir stovyklos pavadinimas surištas su šia tema: tai „Liaudies lobių stovykla". Paskaitininkė mums išdalino mįslių, priežodžių, patarlių lapus, papasakojo apie dienų temas ir lietuviškos tautosakos grožį.

Pirmoji kursų diena baigėsi apie 7 val. v. trumpa visų paskaitų santrauka. Po to buvome pakviesti pas p.p. Gaižučius pasilinksminimui.

Sekmadienio ryte visi vėl susirinkome jėzuitų koplyčioje šv. Mišioms, o po to grįžome į vakarykščias patalpas ir tęsėme kursus. Paskutinioji paskaita buvo L. Šalčiuvienės: „Jaunimo auklėjimas — tinkamų vertybių išvystymas". Pabaigoje paskaitininkė gana įdomiai pailiustravo savo temą, išdalindama pusei dalyvių po obuolį, o kitiems neduodama nieko. Tada ji pasakė, kad tie, kurie gavo obuolius, yra priimti dirbti vasaros stovykloje Dainavoje. Žinoma, obuolių negavusieji, protestavo, kad sprendimas yra neteisingas. Tačiau sprendimas pasiliko.

Po L. Šalčiuvienės paskaitos buvome paprašyti įvertinti kursus, dar kurį laiką diskutavome girdėtas mintis, ir taip kursai vadovų paruošimui buvo užbaigti.

Rasa Putriūtė

Jaunučių stovyklos būrelių vadovai.

Patys jauniausi jaunučiai pereitos vasaros stovykloje Dainavoje.

1988 m. Jaunučių stovykla Dainavoje

Ar čia sendraugių stovyklos dalyviai? Ne, tai ,,Pasakų Senelė'' (O. Kuolienė) ir Senelis (M. Gaižutienė) lanko jaunučių Pasakų vakarą...

Pirmąjį sekmadienį jaunieji stovyklautojai suvažiavo į Dainavą. Stovykla buvo atidaryta vėliavų pakėlimu, o po to stovyklautojai susirinko prie Spyglio ežero ir smagiai pasimaudė. Kai grįžome po maudymosi, kun. A. Saulaitis laikė šv. Mišias. Tą vakarą, po vėliavų nuleidimo, kiekvienas būrelis pasidarė po plakatą pasikabinti ant savo kambario durų.

Pirmadienį pradėjome mankšta, vėliavų pakėlimu ir pusryčiais. Po to kiekvienas būrelis ėjo į užsiėmimus, kurių kasdien buvo keturi. Diena praėjo sportuojant, žaidžiant, dainuojant, maudantis, na, žinoma, ir valgant... Po vakarienės nuleidome vėliavas ir ruošėmės laužui, kurio tema buvo liaudies dainos. Gal čia reikėtų pasakyti, kad visos šios vasaros stovyklos tema buvo lietuvių tautosaka ir liaudies papročiai. Stovykla buvo pavadinta ,,Liaudies lobių'' vardu.

Tačiau tą vakarą lijo ir laužas negalėjo įvykti lauke. Susirinkome salėje ir dainavome iki naktipiečių. Diena užsibaigė 10 val. vakaro tyla.

Visos kitos stovyklos dienos taip pat turėjo temas, surištas su liaudies kūryba. Temos buvo pristatomos tuoj po vėliavų pakėlimo kiekvieną rytą. Pvz., antradienio tema buvo pasakos, trečiadienio — smulkioji tautosaka, ketvirtadienio — tautosaka apie dangų, penktadienio — mįslių tema. Kitos savaitės temos buvo tokios: pirmadienis — padavimai, antradienis — mitologinės būtybės, trečiadienis — būrimai ir spėliojimai.

Kiekvieną dieną būreliai taip pat ėjo į užsiėmimus, maudėsi, turėjome vakarinę programą. Pvz., pirmojo antradienio vakare žaidėme taškų taškelius, trečiadienį linksminomėsi „senoviškose vakaruškose", kitoje pusėje ežero šokdami tautinius ir liaudies šokius; ketvirtadienį pašventėme „dangui" ir vakare turėjome susikaupimo vakarą, „stotis", kur stovyklautojai patys turėjo parašyti maldas Marijai. Jai aukojome gėles, vakarui baigiantis. Penktadienį buvo laužas ir kiekvienas būrelis turėjo suvaidinti kokią nors televizijos programą. Šeštadienio vakarinė programa prasidėjo talentų vakaru, o pasibaigė smagiais šokiais.

Sekmadienio rytą susirinkome į Baltųjų rūmų salę išklausyti šv. Mišių. Kiekvienas stovyklautojas gavo po geltoną, žalią arba raudoną balioną. Po mišių, užlipę į Kryžių kalną, padainavome „Lietuva brangi" ir paleidome savo balionus... Nemanau, kad kuris jų nuskrido į Lietuvą, bet buvo labai įspūdinga. Po pusryčių tęsėme Lietuvos temą: matėme vaizdajuostę apie politinius kalinius, rašėme jiems laiškus. Parašėme ir Gorbačiovui. Vakare, po įdomios ir skirtingos dienos, vadovai pravedė labai įspūdingą laužą.

Antroji savaitė buvo taip pat įdomi. Ketvirtadienį ir penktadienį vyko Dainavos sporto šventė. Stovykla buvo suskirstyta į šešias komandas. Po atidarymo sporto aikštėje vyko žaidimai-varžybos: kvadratas, krepšinis, futbolas, sviedinio spardymas, o po pietų — vandens lenktynės kitoje Spyglio ežero pusėje. Vakarinėje programoje komandos žaidė vėliavėlių žaidimą. Bėgimo lenktynės vyko penktadienį stovyklos keliu. Vakarinei programai kiekviena komanda turėjo paruošti specialų pasirodymą, kuris susidėjo iš 5 dalių: įėjimo, dainos, šūkio, aprangos ir plakato. Teisėjai nusprendė, kad mėlynoji komanda geriausiai pasirodė, vis dėlto laimėjo žalioji...

Šeštadienis baigėsi šv. Mišiomis lauke prie didžiojo ąžuolo ir smagiais šokiais, kurie tęsėsi iki vienuoliktos valandos.

Sekmadienis buvo liūdnas, nes turėjome atsisveikinti ir išsiskirstyti iš smagios, įdomios 1988 m. Jaunučių at-kų vasaros stovyklos.

Danguolė Vilutytė (Cicero) ir
Rimas Biliūnas (Cleveland)

Rūta Švarcaitė seka pasaką 1988 m. Dainavos Jaunučių stovyklos talentų vakaro programoje.

Vadovai, mokytojai ir stovyklautojai pasirodo prie laužo Jaunučiu stovvkloje. Iš k.: B. Bublienė, Marytė Gaižutienė, Laima Šalčiuvienė, JAS Centro valdybos pirmininkė ir kiti.

Prisiminimai, vadovaujant *Septyngalviams* 1988 m. Jaunučių Ateitininkų stovykloje

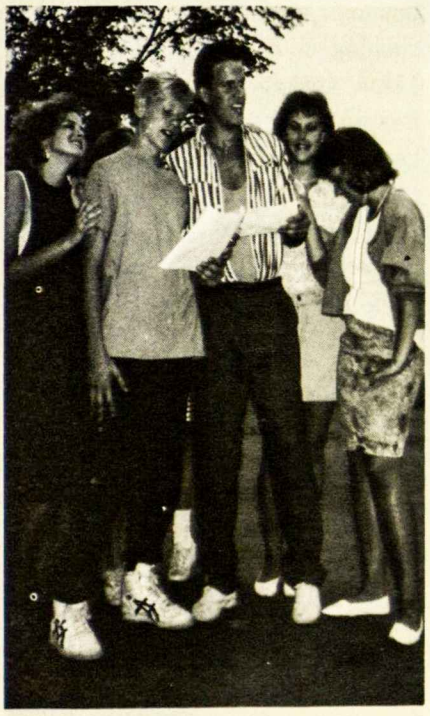

Moksleiviai pasirodo stovyklos vakarinėje programoje 1988 m. vasaros stovykloje Dainavoje.

Vadovaudamas antrus metus stovykloje, pasijutau drąsesnis. Sutikęs savo septynis ,,septyngalvius" labai norėjau, kad jie ką nors iš manęs išmoktų, o aš iš jų. Pirmą dieną erzino mane vienas štabo narys sakydamas, ,,Na, Daniau, nejaugi tavo būrelis vėluosis, vis dėvės ,,mousse" plaukuose ir krės šposus kaip tu moksleivių stovykloje?" Nusijuokiau, bet reikalas buvo skirtingas. Šioje stovykloje aš buvau už jaunučius atsakingas, tad man reikėjo visus saugoti ir šposams jau nebuvo nė laiko, nė noro. Du iš būrelio buvo iš Klevelendo. Prieš stovyklą juos mažai pažinau. Po stovyklos jau jie tapo geri draugai.

Kiekvienas būrelyje buvo skirtingas, bet ir kartu įdomus asmuo. Rimas dažnai grojo saksofonu (ypač per poilsį ir laisvalaikį.) Edmundas nesidavė aprengiamas mergaite laužo programai. Vytas vis norėjo išmokti atlikti „tikrą" prisispaudimą (,,push-up"). Mariaus amžina svajonė buvo eiti žuvauti. Saulius bijojo bičių, nes nukentėjo nuo įgėlimo reakcijos. Skaidrys vis ieškojo varlių. Tadas buvo pagalvių muštynių vadovas. Visi skirtingi, bet ir panašūs, nes mėgino būti draugiški ir vienas kitam padėti.

Po stovyklos jaučiuosi tarsi kažką svarbaus atlikęs. Svarbiausia jaučiuosi pats daug išmokęs. Kiekvienas asmuo, kad ir skirtingas, vertas dėmesio. Išmokau, koks svarbus dalykas draugiškumo jausmas mūsų ateitininkiškoje šeimoje. Svarbu visuomet būti švelniam, niekad kito neatstumti, priimti ir įtraukti į veiklą. Veikla man dabar ne tik žodis. Veikla — draugų būrelis, kuris turi tikslą.

Švelnumu ir draugiškumu draugų būrelis didėja, o jo veikla stiprėja.

Danius Šilgalis

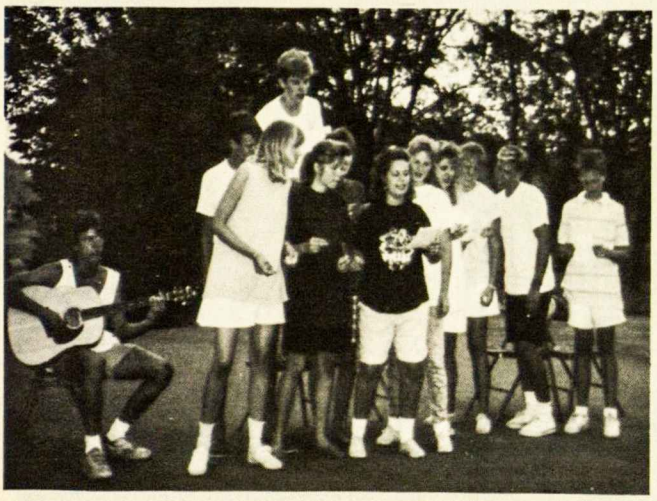

Moksleiviai dainuoja vasaros stovyklos programos metu.

Smagu buvo stovyklauti Dainavoje, moksleivių stovykloje! Iš k.: R. Mockaitis, V. Prišmantas, D. Rugieniūtė, I. Žukauskas, V. Žvinakytė, V. Kazlauskaitė ir L. Modestaitė.

Naujas kryžius Dainavoje

Šią šiltą (1988-jų m.) vasarą, atostogaujant gražioje Dainavoje Ateitininkų sendraugių stovykloje, vyko daug įdomių įvykių, kurie buvo reikšmingi mūsų gyvenime. Stovykla pasižymėjo vaikų gausumu. Vaikučiai stebino stovyklautojus gražia lietuvių kalba. Daugiausia teko pasidžiaugti jais talentų vakare. Kiek daug eilėraščių, dainelių ir įvairiausių talentų! Buvo labai aišku, kad ir šiame, labai riboto laiko gyvenime tėvai daug valandėlių paaukoja, mokydami vaikus lietuviškų eilėraščių, dainelių, skiepydami meilę lietuvybei. Tai tikrai džiugus ir sveikintinas reiškinys.

Penktadienio rytą pradėjome padėkos Mišiomis. Po jų, dar prieš pusryčius, visi lipome į Kryžių kalną šventinti naują kryžių. Tai Kazimieros ir poeto Kazio Bradūnų padėkos ženklas Dainavos stovyklai. Kryžius meniškai padarytas K. Bradūno mokslo draugo Albino Grigaičio. Jis simbolizuoja viešą padėką Dainavai, kuri padėjo Bradūnams išauginti lietuviškai susipratusius vaikus. Jie čia stovyklavo, vadovavo ir stiprino Lietuvai meilę, įgytą savo namuose. Dainava suteikė progą susitikti bendraminčius lietuvius jaunuolius. Dėl to ir visi trys Bradūnų vaikai sukūrė lietuviškas šeimas. Elytė (vyriausia dukra) ištekėjo už dr. Audriaus Aglinsko ir augina dukrytę Vaivą. Jurgis vedė Loretą Radvilaitę. Jie augina dukrytę Ritą ir sūnų Vytą. Lionytė (jauniausioji) ištekėjo už Andriaus Kazlausko.

Tą atmintiną penktadienį Dainavoje Bradūnai, apsupti savo vaikų, marčios, žentų ir vaikaičių, dalinosi savo džiaugsmu su visais stovyklautojais. Dabar Dainavos kalną jau puošia šeši kryžiai. Tai paskatas ir kitiems ateitininkams pasekti gražiu Bradūnų pavyzdžiu. Kaip miela ir gera stovyklauti Dainavoje, besidžiaugiant gražiai lietuviškai kalbančiais vaikais ir vaikaičiais! Į Bradūnų džiaugsmą ir padėką Dievui jungėsi visa stovykla.

Stasė Kazlauskienė

Dainavos Kryžių kalne pereitą vasarą „išdygo" naujas kryžius. Tai Bradūnų šeimos padėka stovyklai ir jos lietuviškai dvasiai. Nuotraukoje: būrelis stovyklautojų, sendraugių stovyklos dalyvių, po kryžiaus šventinimo apeigų. I-sis iš kairės (pirmoje eil.) poetas K. Bradūnas; I-ji iš deš. Kazimiera Bradūnienė.

Ateitininkai Vokietijoje

Antradienį, rugpjūčio 2 d., 35-os Europos lietuviškųjų Studijų savaitės metu įvyko Vokietijos ateitininkų suvažiavimas/konferencija. Kadaise ateitininkai buvo šių Studijų savaičių pradininkai, o dabar suvažiavimas Studijų savaitės metu jau tapo tradicija. Suvažiavimui pirmininkavo V. Bartusevičius, sekretoriavo — V. Jocys.

Aktyviųjų Vokietijos at-kų galima priskaičiuoti apie 40, neskaitant apie 20 narių, kurie priklauso Vasario 16 gimnazijos moksleivių kuopai. Suvažiavime dalyvavo maždaug dvidešimt Vokietijos at-kų ir keli svečiai iš kitų vietovių Europoje ir JAV.

Suvažiavimas pradėtas kun. Senkaus malda. At-kų Federacijos valdybos narė Ramunė Kubiliūtė (iš Čikagos) trumpai apibūdino valdybos ir kartu Š. Amerikos ateitininkų veiklą. Paminėjo artėjančias Ateitininkų studijų dienas, o taip pat at-kų sąjungos dovaną kardinolui Sladkevičiui, kurią į Romą nuvežė Federacijos vadas J. Polikaitis. Vokietijos at-kai pareiškė savo pastabų ir poreikių apie ryšius su Federacija ir pageidaujamą informaciją.

Marytė Dambriūnaitė-Šmitienė apžvelgė Vokietijos at-kų metinę veiklą. Nors 1987 m. Europos lietuviškųjų studijų savaitėje neįvyko kasmetinis at-kų suvažiavimas, tačiau kita tradicija — savaitgalinė šventė-suvažiavimas vyko pas kun. Bungą 1987 ir 1988 metais. At-kai dalyvavo Antano Maceinos minėjime Vasario 16-sios gimnazijos patalpose. Gimnazijos moksleivių kuopa yra gana aktyvi: renkasi kas savaitę, įtraukia ir kitus gimnazijos mokinius į veiklą. Jau trejus metus iš eilės vadovauja talentų vakarui. Vadovavo ir Tautos vakarui su eisena į ,,Šiluvą''. Dalyvavo Nepriklausomybės šventės minėjime gimnazijoje, eisenoje Vokietijos sostinėje Bonoje ir susikaupimo vakare, suruošiant Kryžių kelią. Kun. Senkus ir A. Grinienė parėmė moksleivių veiklą piniginėmis aukomis. Moksleiviai labai pasiges a.a. kun. Bernatonio, kuris juos ne tik finansiškai rėmė, bet kasmet veždavo į at-kų šventę.

Vokietijos at-kų valdyba savo pareigas ėjo jau dvejus metus. Ją sudarė: p. Ivinskienė, dr. J. Norkaitis, V. Jocys, M. Šmitienė, kun. Bunga. Šiemet naujai išrinktą-patvirtintą valdybą sudaro tie patys asmenys, tik kun. Bunga dabar pasikeis vietomis su kun. Senkum.

Po oficialumų suvažiavimo dalyviai diskutavo daug kitų rūpimų klausimų. Atrodo, kad Vokietijos ateitininkai pasiryžę ir toliau gyventi savo ideologija. Nors jų narių skaičius, palyginus, mažas, bet aktyvus. Jie mus, apsilankiusius iš Šiaurės Amerikos, šiltai priėmė. Buvo malonu Studijų savitės metu susipažinti su asmenimis, kurie buvę centro valdybos pirmininkais Lietuvoje: V. Natkevičiumi (moksleivių) ir p. Pajauju (studentų). Pirmasis šiuo metu gyvena Vokietijoje, o antrasis — Švedijoje. Kiek likimo vėjai mus visus yra išblaškę!

Ramunė Kubiliūtė

Vasario 16–sios gimnazijos moksleivės J. Šukytė ir A. Baleišytė su vysk. P. Baltakiu Romoje.

Savaitė Romoje

1988 m. rugsėjo 30 d. Vasario 16-sios gimnazijos mokinių choro grupė, susidedanti iš 12 choristų, iškeliavo į Italiją dalyvauti naujai paskirto arkivyskupo A. Bačkio šventimo iškilmėse. Kartu su mokiniais keliavo gimnazijos kapelionas kun. Edis Putrimas. Kelionė ir pragyvenimas Italijoje visiems buvo apmokėtas.

Kelionė traukiniu užtruko 16 valandų. Kai atvykome, Romoje buvo šilta, saulėta diena. Pavalgę pietus Šv. Kazimiero kolegijoje, buvome nuvežti į Domus Pacis pensionatą, kuriame apsistojome. Susiradę sau skirtus kambarius, išsipakavome ir, išsiskirstę grupelėmis, išėjome apžiūrėti Romos.

Sekmadienį, spalio 2 d. ryte buvo lietuviškos mišios Vatikano radijo stotyje. Mišiose dalyvavo gimnazistai, kunigai ir kiti lietuviai. Mišios buvo transliuojamos į Lietuvą.

Po pietų gimnazijos grupė su kun. Putrimu nukeliavo į Tivoli pavalgyti ir pamatyti garsiuosius fontanus, o vakarienę jau valgėme Tivoli ūkyje, kur gyvena seselės vienuolės. Mes joms padainavome lietuviškų dainų, kurias buvome paruošę pasirodymui. Iki vakaro jau išmokome susigrūsti į autobusus ir požeminius traukinius, išmokome gyventi be poilsio ir, svarbiausia, bėgti skersai gatvių tarp neįsivaizduojamai greitai važiuojančių mašinų.

Pirmadienį (spalio 3 d.) daugiausia praleidome apžiūrinėdami Romos ir Vatikano įdomybes. Buvome muziejuje ir Sistino koplyčioje, kur mus neapsakomai sužavėjo Michalangelo tapyba. Po pietų Domus Pacis pensionate buvo šv. mišios ir Lietuvių Katalikų mokslų akademijos suvažiavimo atidarymas.

Antradienį mes ruošėmės mišioms Šv. Petro bazilikoje, kuriose popiežius turėjo pašventinti arkivyskupą A. Bačkį. Mišios vyko vakare. Mes, pasipuošę tautiniais drabužiais, sėdėjome visai netoli altoriaus ir priėmėme komuniją iš popiežiaus rankų. Mišios buvo laikomos lotyniškai ir itališkai, bet italų choras gražiai sugiedojo giesmę „Marija, Marija". Po mišių Vatikano patalpose vyko vaišės, kurių metu pasveikinome naująjį arkivyskupą ir susipažinome su įvairiais garbingais svečiais.

Trečiadienį priešpiet turėjome laiko pamatyti Plaza di Spagna, Panteoną ir gražųjį Trevi fontaną. Grįžę į pensioną, repetavome ir ruošėmės šio vakaro banketo programai. Dėl šio banketo mes ir atvykome į Romą.

Po vakarienės pasirodė mūsų choro grupė. A. Vainius padeklamavo lietuvišką eilėraštį, o mes padainavome kelias liaudies dainas, akordeonu akompanuojant Dariui Udriui.

Spalio 6 d. buvo paskutinė mūsų viešnagės Romoje diena. Iš pat ryto, apsirengę tautiniais drabužiais, išvažiavome į Vatikaną audiencijai pas Šv. Tėvą. Popiežius pasikalbėjo su mumis lietuviškai. Vėliau nusifotografavome su arkiv. Bačkio šeima ir popiežiumi. Audiencijoje buvo ir kitų lietuvių.

Pietus valgėme nuliūdę. Nei vienas nenorėjome išvažiuoti iš Romos. Pietavome Šv. Kazimiero kolegijoje. Dar gavome pažiūrėti vaizdajuostę iš praeitos nakties pasirodymo bankete. Užsisėdėję beveik pavėlavome į traukinį. Kai traukinys pagaliau pajudėjo kelionėn į Vokietiją, keli iš mūsų iškišome galvas pro langus ir sušukome: „Ciao, Roma!"

Audra Baleišytė,
Vasario 16 gimnazijos mokinė

Vasario 16-sios gimnazijos moksleiviai Romoje arkiv. A Bačkio šventimų iškilmėse pereitų metų rugsėjo mėn. Iš k.: C. Silickaitė, M. Goštautaitė, A. Baleišytė, D. Baršauskaitė, J. Šukytė, S. Mikalauskaitė; II eil.: V. Jocys, L. Motekaitis, D. Udrys, kun. E. Putrimas, A. Vainius, G. Batūra, J. Gaidimauskas.

KREIVOS ŠYPSENOS

KITOKS ŽODYNAS

akis draskyti — suplėšyti kojines
atvirukas — atviras vyras
apibūdinti — apstatyti būdomis (Jis savo kiemą gražiai *apibūdino.)*
baladė — ilgai trunkantis baladojimas (beldimas)
būdingas — turįs daug būdų (pvz., turtingas šuo...)
grūdinti — barstyti grūdus
kalakursai (1) — kursai, kuriuose mokoma kalti
kalakursai (2) — kursai kalakutams, kaip išvengti Padėkos dienos pietų
kultuvė — įrankis javams kulti
lapija — lapių bendruomenė
lopšinė — lopšio kaimynė
pirkutė — mėgstanti pirkti moteris
pakalikas — vaikas su tėtės plaktuku
raginti — auginti ragus
skilandis — pro skylę lendantis
šaunus — kuris daug šaudo

JAUNUČIŲ STOVYKLOJE

Kun. Saulaitis: Tomai, ką tu pieši?
Tomas: Piešiu Dievo paveikslą.
Kun. Saulaitis: Bet niekas nežino, kaip Dievas atrodo...
Tomas: Sužinos, kai baigsiu piešti!

* * *

Vadovas: Vytai, kodėl nesimeldi prieš valgį?
Vytas: Aš jau pernai čia stovyklavau, tai žinau, kad ši šeimininkė gerai verda...

* * *

Stovyklautoja: Vadove, vadove, mano sriuboje yra musė.
Vadovė: Nesirūpink, ji daug nevalgo. Užteks ir tau.

MOKSLEIVIŲ STOVYKLOJE

Dalia: Mano batai tokie ankšti, kad negaliu kvėpuoti...

* * *

SENDRAUGIŲ STOVYKLOJE

Korespondentė S. Kazlauskienė („Naujas kryžius Dainavoje", šiame numeryje) rašo: „Šios vasaros ateitininkų sendraugių stovykla pasižymėjo vaikų gausumu"... Taigi galime įsivaizduoti ir čia pateikiamus pasikalbėjimus stovyklavimo metu (o taip pat, kad mūsų sendraugiai nėra jau tokie seni...).

Geraširdė močiutė užkalbina jaunos šeimos atžalėlę:
— Na, Linute, kiek tau duoti saldainiukų?
— Tlis...
— Ne tlis, bet tris. Kol gerai neištarsi, neduosiu. Na kiek?
— Dvylika!

* * *

Mažas berniukas vakarinės programos metu:
— Atsiprašau, pone, bet jūs atsisėdote į mano vietą...
Rimtas sendraugis:
— Kaip gali įrodyti, kad tai tavo vieta?
Mažas berniukas:
—Aš ant kėdės palikau savo pyragą ir ledus...

* * *

Po rytinių mišių stovykloje maža dukrytė klausia:
— Mamyte, kiek yra šaukštas dangaus?
Mama:
— Iš kur tau tas dangaus šaukštas, pupyte?
— Šį rytą girdėjau žmones giedant: „Atsiųsk mums palaimos iš šaukšto dangaus..."

Mano poezija

NEBRASKA — gaudo šešką,
UTAH — kaip nebūta, o
IOWA — palindo po lova...
MISSOURI — žiūri, kad
COLORADO — iš kažkur atsirado...
INDIANA — neblogai gyvena, bet
MONTANA — visai paseno, o
LOUISIANA — vos vos kreplena.
ALASKA — teška, pleška ir
FLORIDA — praskydo, o
NEW JERSEY — tikra pliurzė... Tik
TENNESEE — geri visi ir sako man:
TU talentinga esi!

Poečiukė

DALYVAUKIME „LAIŠKAI LIETUVIAMS" KONKURSE

Konkursui tiek suaugusieji, tiek jaunimas (iki 25 metų) gali pasirinkti bet kurią iš čia siūlomų temų:

1. Moralė be religijos. 2. Rasinis klausimas. 3. Religinio atšalimo priežastys. 4. Dėl ko kai kurie žmonės meta savo religiją ir ieško kitos? 5. Koks skirtumas tarp tavo buvusio vaikystės Dievo ir dabartinio? 6. Ko lauki iš Bažnyčios ir kunigų? 7. Moters vieta Bažnyčioje. 8. Seksualinis auklėjimas. 9. Dėl ko trūksta pašaukimų į dvasinį luomą? 10. Ar žmogaus išorė atspindi jo vidų? 11. Kaip jautiesi vyresniųjų kompanijoj? 12. Laisvė, teisės, pareigos. 13. Kur žmonija eina pirmyn, kur atgal? 14. AIDS įtaka žmonių, ypač jaunimo, moralei. 15. Ištikimybė principams ir tolerancija kitaip manančiam. 16. Ko reikia mūsų spaudai? 17. Kokių reformų reikėtų jaunimo organizacijoms? 18. Kokie auklėtojai (mokytojai) jaunimui patinka. 19. Draugų įtaka (Peer pressure). 20. Kuo dabartinis jaunimas labiausiai domisi?

Jaunimas turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo konkursui. Jeigu nebus pažymėta, jį dėsime į suaugusiųjų kategoriją. Straipsniai turi būti tokie, kad tiktų spausdinti „Laiškuose lietuviams". Jaunimo rašiniai turėtų būti bent 2-3 mašinėle rašytų puslapių, o suaugusiųjų — bent 4-6 puslapių. Žinoma, gali būti ir ilgesni.

Straipsniai turi pasiekti redakciją iki 1989 m. kovo 1 dienos. Autoriai pasirašo slapyvardžiu, o į atskirą vokelį įdeda savo tikrąją pavardę, adresą ir telefoną.

Straipsnius siųsti redakcijos adresu: „Laiškai lietuviams", 2345 W. 56th Str., Chicago, IL 60636, USA.

32

ALp(LKA)1786
1989, Nr.1

90, 725, 206